

Zasavski TEDENIK

Štev. 20

Trbovlje, 11. maja 1957

Leto X.

**7 dni
po svetu**

DR. SCHÄRF DOBIL BITKO

Prejšnji mesec in prvi teden v maju je bilo v sosedni Avstriji nadse živahno. Vsa dežela je bila v znamenju napetega pričakovanja, mnogih volilnih sestankov in mitingov. Mlada sosedna republika je volila svojega predsednika. Kandidata sta bila podpredsednik vlade dr. Schärff in profesor Denk. Čeprav je sprva kazalo, da sta oba nasprotnika enako močna, so avstrijski volivci na nedeljskih volitvah le dali prednost socialistu Schärffu in s tem dokazali svojo pripravljenost ravnatevju političnih strank v državi, in da hočejo imeti na krmilu izkušenejega politika. Dr. Schärff je dobil 51.12 % glasov, njegov nasprotnik pa 48.88 % glasov. Novi predsednik bo ostal na krmilu države šest let.

ITALIJANSKA VLADA ODSTOPILA

Saragatova socialdemokratska skupina, ki je sestavljala del italijanske vladne koalicije, je pred dnevi nemudoma sklenila izstopiti iz Senatne vlade, ki je bila na vodstvu polnih 22 mesecev. Kmalu nato je prišel v Rim premier Segni, ki je bil tisti dni ravno na dopustu in se po krajšem sestanku s svojimi sodelavci napotil k predsedniku republike in mu napovedal odstop svojega celotnega kabineta.

Nenadnega položaja so doslej še proučile vse stranke in videti je, da sta na dloni le dve rešitvi. Ali obnovitev štiristrankarske koalicije ali pa sestava enostrankarske krščansko-demokratske vlade. Sicer pa v času, ko to poročamo, ne moremo dati nobenih prognoz, verjetno pa je, da bo določitev mandatarja za sestavo nove vlade trajala precej časa.

ANGLEŠKI PREMIER — V JESENI V MOSKVI

Prav te dni se mudi v Bonnu — vladnem mestu Zahodne Nemčije, angleški premier Macmillan, kjer se bo s kanclerjem Adenauerjem pomenil o nekaterih perečih vprašanjih nadaljnje sodelovanja obeh dežel, zlasti pa o umiku dela angleških okupacijskih čet iz Zahodne Nemčije.

Po drugi strani pa že krožijo vesti o obisku angleškega premierja v Moskvi, kamor naj bi po mnenju nekaterih večjih časnikov odšel takole na jesen, vsekakor pa tedaj, ko bo Anglija že preizkusila svojo H bombu na Božičnih otokih. To pa pomeni, da hoče Anglija v Moskvi nastopiti kot veselica. Bržkone bo — če bo do obiska prišlo — glavna tema razgovorov nemška združitev in razorožitev.

MOLLET ODGOVARJA NA OČITKE

Pred dnevi je francoski ministrijski predsednik odgovoril na očitke, ki jih je bilo slišati na izrednem kongresu francoske radikalne stranke. Na omenjenem kongresu so namreč radikalni sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo revizijo celotne francoske politike. Predsednik Mollet je na ultimativni odgovoril, da njegova vlada ne bo privolila v nobene koncesije, in poudaril, da vsako popuščanje v alžirskem vprašanju bodi voditelje alžirske Osvobodilne fronte.

Videti je, da si v sedanjih okoliščinah francoska politika ne struje ne želijo krize vlade, ker je več skupin sporečilo podpredsednika Molleta.

KRAJEVNI PRAZNIK V TRZISČU

V Trzišču na Dolenjskem že nekaj let praznujejo 21. aprila kot svoj krajevni praznik v spomin na množičen odhod iz partizane leta 1942.

Tudi letos so pripravili za ta praznik bogat in pisan kulturni in športni program, ki pa ga zaradi slabega vremena žal niso mogli v celoti izvesti.

-jak

OBRAČUN DELA TRGOVINSKE ZBORNICE OKRAJA TRBOVLJE ZA L. 1956

Dobri kadri - kulturna postrežba

Dne 27. aprila so se sešli v Cateških Toplicah delegati trgovskih podjetij okraja Trbovlje, da pregledajo svoje delo v preteklem poslovnem letu. Poleg njih so se udeležili občnega zbora zbornice številni gostje iz republiške zbornice LRS, delegat iz Celja in Novega mesta ter zastopnik občine Brežice.

Dejavnost trgovinske zbornice in njenih članov je bila kar bogata in pisana, kar je pokazal tudi nedavni občni zbor. Trgovska zbornica je hkrati praznovala petletnico svojega obstoja.

Iz poročil in razprav na skupščini smo povzeli najvažnejše probleme, ki so bili ob tej priliki nakazani. Izkušnje v delu zbornice so pokazale, da je samoupravljanje nujna oblika v sedanjem razvoju našega gospodarstva, katero dopolnjuje delavsko samoupravljanje v teritorialno-političnih enotah. Gospodarske organizacije so se v času obstoja zbornice nanjo že močno navezale. To dokazuje tudi to, da je večina gospodarskih organizacij vključena v zbornici. Vseh članic je 78, ugotovljeno pa je hkrati, da v zbornici niso vključene vse kmetijske zadruge, ki imajo svoje trgovske odseke. Poseben problem so nadalje naša mesarska podjetja, ki razen nekaj izjem niso vključena v zbornici. Vsekakor bi se s pristopom teh podjetij ustanovila lahko močan odsek za meso in mesne izdelke, ki bi zmogel svoje probleme lažje reševati, zlasti sprito tega, da so naši centri zelo veliki potrošniki mesa.

Vsi pogoji obstajajo za boljše koordinacijo dela med trgovsko in obrtno zbornico. Zato bo prav, če se uveljavi predlog obrtne zbornice, na imajo trgovinska zbornica svojega stalnega zastopnika v obrtni zbornici za vsakršne dela in povezave obeh ustanov.

Ena izmed bodočih oblik in nalog bo prav tako sodelovanje z vsemi gospodarskimi organizacijami, ki imajo trgovinski značaj, enako naj se v delo s trgovsko zbornico vključijo tudi industrijska podjetja.

PROMET V TRGOVINI, LOKALI IN POTROŠNIŠKI SVETI

Iz podatkov povzemamo, da se je promet v trgovini lanske leto v trgovini na drobno povečal.

1. maj v Zasavju

PROSLAVA V HRASTNIKU

Kakor druga leta, tako so imeli v Hrastniku tudi letos lepo proslavo prvega maja. Zborovanja na letnem telovadišču »Partizana« se je udeležilo več sto prebivalcev.

Nekateri so nato navzlic slabemu vremenu pohiteli na bližnje in daljne planinske postojanke.

SLAVNOSTEN SPREVED V ZAGORJU

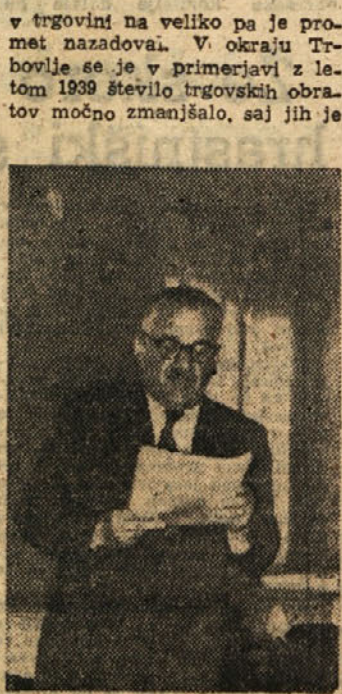
Po slavnostnem sprevedu je bilo 30. aprila na letnem prireditvenem prostoru »Partizana« v Zagorju veliko prvomajsko zborovanje, na katerem je govoril predsednik občinskega sindikalnega sveta.

V kulturnem programu so sodelovali združeni pevski zbori, Delavska godba na pihala, recitatorji in telovadci.

PROSLAVA 1. MAJA V BREŽICAH

Na večer pred 1. majem je bil v Brežicah spreved z bakladami, ki se je ustavljal na stadionu TVD »Partizana«. V imenu občinskega odbora SZDL je govoril pomen 1. maja govoril tov. prof. Miloš Poljanšek.

Razen zastopnikov organizacij in društev je v sprevedu (Nadaljevanje na 4. strani)

Predsednik Ule bere poročilo

bilo tedaj 458, danes pa jih je le 317. Tako je prišlo leta 1939 na en trgovinski obrat 223 prebivalcev, danes pa 498. — Veliko vlogo bi lahko odigrali v

Umetnostna razstava v Trbovljah

V torek zvečer so v Trbovljah odprli umetnostno razstavo, na kateri sodelujejo Ritendra Mozumdar iz Indije, Milan Rljavec iz Trbovlj in Aco Mavec iz Ljubljane.

Po otvoritvenem govoru umetnika Stojana Batiča je razstavo odprl Peter Adlešič.

Ritendra Mozumdar, akademski kipar iz Indije, ki na podlagi kulturne zamenjave med Indijo in Jugoslavijo dela na Akademiji upodabljačih umet-

trgovinski potrošniški sveti, vendar zaradi premajhne zainteresiranosti za stvar in še drugih napak ti sveti doslej niso dosegli posebnih uspehov. Tudi v vseh občinah še nimamo potrošniških svetov. Tako ni teh svetov še v občinah Senovo, Videm-Krško in Brežicah, izdane pa so že odločbe za ustanovitev potrošniških svetov in je upati, da se bodo postavili po vseh občinah. Zljaja je, da ti sveti najtesneje sodelujejo s trgovino in rešujejo njene probleme. Za kulturno trgovino in njen predelek pa so seveda eden glavnih pogojev primerni trgovski lokali, ki pa jih je še malo in bo seveda treba ustvariti možnosti za ureditev takih lokalov.

VZGOJA KADROV

Vzgoji potrebnih kadrov in vajencev posveča zbornica sicer dovolj pozornosti, vendar se sprašujejo ne samo trgovska podjetja, marveč tudi starši vajencev, kako to, da morajo vajenci iz okraja hoditi v šole v Novo mesto, iz ostalih okrajev pa v Brežice. O tem vprašanju so razpravljali na občnem zboru podrobneje in dali odboru za vzgojo kadrov priznanje za doseganje dela. Drug problem, ki se poraja, je pa vzgoja ostalega

Umetnostna razstava v Trbovljah

V torek zvečer so v Trbovljah odprli umetnostno razstavo, na kateri sodelujejo Ritendra Mozumdar iz Indije, Milan Rljavec iz Trbovlj in Aco Mavec iz Ljubljane.

Po otvoritvenem govoru umetnika Stojana Batiča je razstavo odprl Peter Adlešič.

Ritendra Mozumdar, akademski kipar iz Indije, ki na podlagi kulturne zamenjave med Indijo in Jugoslavijo dela na Akademiji upodabljačih umet-

nosti v specialni prof. Borisa Kalina, se predstavlja s grafikami, plastikami, risbami, temperami in tekstilnimi vzorci. Aco Mavec iz Ljubljane razstavlja olja in tuše, Milan Rljavec, ki ga Trbovljčani že poznajo, pa prikazuje olja in akvarele. Med temi je tudi nekaj motivov iz revirjev, kjer že nekaj let živi.

Razstava, ki je v foyerju Delavskega doma, je naletela pri Trbovljčanin na precejšnjo zanimanje.

-jak

Bela odeja v Zasavju

TRBOVLJE, 7. maja. Nenačrtovan snežni padec je zapadel v noči od 5. na 6. maj, je prizadel marsikatero kmetovalca pa tudi vrtničarja. Mnogi so sicer že ponoči pohiteli na svoja vrtna in skušali odvrti grozoto nevarnost tako, da so obrezali debele sloje mokrega snega. Žal to kaj prida ni pomagalo, ker je snežilo še tudi 7. maja malone vse dopoldne. Po doslej znanih podatkih je videti, da je najbolj prizadeto sadno drevje, žitna polja, najhuje pa so trpeli gozdovi. Vse kaže, da je bilo bolj prizadeto zgornje Zasavje, zlasti okoliš Trbovlj, Zagorja in Hrastnika.

Tako so precej uničena žitna polja v okolici Trbovlj, kjer je ponekod zapadlo tudi do 60 cm snega. Žito v teh krajih je imelo že več kolenc in kmetje sadijo, da ne bo kaj prida pridelka. Tudi v okolici Zagorja je, kot smo zvedeli, snežna odeja pokrila žitna polja, vendar je škoda večja le v okolici Izlaka.

Precej poteptani so travniki in deteljiska. Namesto sveže krme bo treba živino krmiti še naprej s suho krmo, toda redki so, ki jo imajo. Posebno občutna škoda je na gnojenih travnikih.

Predstavniki OZZ, ki so dne 6. maja obiskali nekatere predelovalce Posavja, sadijo, da je onododol polomljenega približno 8 do 10 odstotkov mladega in starejšega sadnega drevja, manjša pa je škoda v vinogradih, če kajpak ne bo posebe. Najbolj so prizadeti gozdovi. Tako je sneg uničil ali pa močno poškodoval malone vse topole okrog Tovarnice celuloze v Vidmu-Krškem in gozdove v okolici Brestanice in drugod.

Na splošno pa je sneg prizadel vrtničarje in gojitelje sadnega drevja v revirjih in drugod. Vsi tisti, ki so nekoliko pohiteli s sajenjem paradiznikov, so žalostni usotavljali, da se sploh niso videli izpod snež-

ne odeje. Pa tudi okrasno grmičevje je malone docela polomljeno.

Ko pišemo ta sestavek, ne moremo vedeti, kako bo v prihodnjih nočeh. Mnogi se boje najhujšega — snega. Posebno za vinogradnike velja ta upravičen strah. Kajti če bo v prihodnjih nočeh poseba, bo pridelek vina šel po gobe. Kot smo zvedeli, so skušali nekateri kmetovalci zadimiti svoje površine, pa žal niso imeli na razpolago dovolj pripomočkov. Kot vsepoved, kjer je zapadel sneg, tako tudi v Zasavju upajo, da ne bo prišlo do najhujšega, ker se vreme počasi le izboljšuje.

Nekoliko več o škodi, prizadeti na snegu, bomo poročali prihodnji teden, ko bomo zbrali podrobnejše podatke iz spodnjih krajev okraja.

(v)

PO SNEGU, ŠE SLANA

Trbovlje, 8. maja. Tik pred zaključkom redakcije smo prejeli obvestila iz Brežic in Trbovlj ter nekaterih drugih krajev o velikih posebi.

Tako poročajo iz Brežic, da je slana uničila vinograde in malone vse sadje. Podobno poročajo tudi iz drugih krajev.

Na občinski ljudski odbor v Trbovlje, so danes ves dopoldan prihajali kmetje s poročili o posebi. Kmetijska služba nam je sporočila, da so posebile vse obdelane površine više nad 300 metrov nad Trbovljami, medtem, ko v nižjih legah ni snega.

Čeprav trenutno ne moremo oceniti nastale škode, je vendar jasno, da ta ni majhna in so mnogi kmetovalci docela obupani nad nesrečo, ki jih je prizadela. Jutri se bodo na okrajnem ljudskem odboru sestali predsedniki občin, kjer se bodo pomenili podrobnosti o nastali škodi in nekaterih nujnih ukrepih. O podrobnostih v prihodnji številki.

(v)

80-letnica gimnazije Videm-Krško

Naša gimnazija praznuje leto svoje 80-letnice. Ob prazniku OF smo se najprej spomnili dijakov, ki so žrtvovali svoje življenje v naših domovinskih vojni in so bili gojenci tega zavoda.

V avli krške šole smo vzdali spominsko ploščo, ki predstavlja padlega partizana s sklenjeno glavo in dvigljeno pestjo. Ponosni smo, da sta jo izdelala člana našega predavateljskega kolektiva sama, in sicer tovariša Medved in Jovan.

25. aprila letošnjega leta so se zbrali pred slavnostno okrašenjo šole svojci padlih, zastopniki množičnih organizacij, okrajnega in občinskega sveta za šolstvo, predavateljski zbor, učiteljsko, dijaško in učenci domače šole ter zastopniki sosednih šol in bivši prosvetni delavci tega zavoda.

Po govoru tovariša ravnatelja o pomembnem dnevu je pre-

vzel besedo ljudski poslanec tovariš Colarič, ki je poudaril vrednost te šole, saj je dala veliko zavednih borcev, ki so sledili klicu KP v časih NOV. Ko je tovariš poslanec odkril spomenik, so obvezniki predvojaške vzgoje izstrelili salvo — nato pa so prisotni počastili spomin padlih z enominutnim molkom. Zastopniki ZB, gimnazije Videm-Krško, osnovne šole Krško, Leskovec in Rakca so položili pod kipe vence.

Zalostinke in partizanske pesmi je lepo pel pevski zbor krške gimnazije pod vodstvom tov. prof. Klepeca, a tretješolci so z občutkom podali Seliskarjevo pesnitev, za njimi pa je nastopila pionirska osnovna šola z deklaracijo »Talcem«.

Spomenik bo čuvala krška šola, kot dragocen dokument, ki bo pričal še kasnejšim rodovom o borbenih in zvestih sinovih ter hčerah naše domovine, Mla-

demu rodu bo izpodbuda, da bo čemil in spoštoval pridobitve NOV.

-ik-

Relief so izdelali domači prosvetni delavci

Trideset let kapelnik

Tone Hudarin. Mož krepke postave, živih oči, starih las in tankočutnih ušes za glasbo. Njegovo ime je tesno povezano z delom in uspehi trboveljske rudarske godbe na pihala — tiste godbe, ki je domačini ne morejo pogrešati skoro na nobeni večji prireditvi, godbe, ki je poznana domala po vsej Jugoslaviji kot ena izmed najboljših. Pri njej stoji za kapelnikiškim pultom že trideset let; vse od takrat, ko je na pomlad leta 1927 umrl njen dotadnji dirigent Lojze Drakler.

S svojimi tovariši je Tone Hudarin v tem času doživel mnogo lepih in tudi mnogo bridkih ur. Srečal se je v dolgih tridesetih letih z nešteto navdušenimi poslušalci, bil deležen nemalo priznanj in dosegel vrsto lepih uspehov na raznih najvišjih glasbenih tekmovanjih amaterskih skupin.

Za vse to je bilo treba veliko truda, volje in seveda tudi znanja. Nešteto ur, večerov in dni je zabil v društveni sobi svojih godbenikov pri izglajevanju starih in učenju novih glasbenih del. Tam je pustil svojo mladost. Pa mu ni žal.

Prav tako mu ni žal, da je stopil kot novinec v rudarsko godbo na pihala že, ko je bil star komaj enajst let. Hudo mu je bilo le takrat, ko je spoznal, da zaradi slabega gnotnega položaja ne bo mogel hoditi naprej v šolo in doseči tistega, kar si je najbolj želel. S šestnajstimi leti je odšel na štiri v trboveljski rudnik.

Za glasbo je že v tistih časih ves gorel. Učenja se je lotil z vso resnostjo in leta 1914, tik pred prvo svetovno vojno, je bil že aktiven godbenik. Takrat je igral v rudarski godbi nad dvajset mož, ob izbruhu vojne pa jih je ostalo le še

kakih deset. Godba je izgubila tudi kapelnika in nekaj časa so godbeniki varili, kakor so vedeli in znali. Potem so si izbrali za svojega vodjo mladega Toneta. Čemu ne? Saj je bil nad vse nadarjen in mnogo se je učil. Od nekdaj je dobil skript iz neke dunajske glasbene dopisne šole in ob njih je v potu in trudu presedel mnogo ur. Listal je po leksikonih in slovarjih. Solsko znanje nemščine mu pri tem študiju ni zadostalo.

Po končani vojni vihril leta 1918 je stopil na kapelnikiško mesto trboveljske rudarske godbe naprej pokojni Kolenc, za njim pa Lojze Drakler, ki je vodil godbo vse do jeseni leta 1926, ko je začel hirati za tuberkulozo in je naslednjo pomlad tudi umrl.

Tedaj so postavili vsi godbeniki za kapelnika enoglasno Toneta Hudarina. S tem je bila njegova »usoda« zapечатena. Začela se je njegova nad vse uspešna in plodna kapelnikiška pot.

Naslednja leta so minila v nenehnem učenju in napredovanju trboveljske godbe, ki se je že tudi številčno precej povečala in se okrepila z mladimi ljudmi.

Med zadnjo vojno se je večina godbenikov odzvala klicu OF in prišla za puške v partizanskih vrstah.

Leta 1944 je bila v Gornji Savinjski dolini ustanovljena iz članov, rudarske, nekdanje trboveljske, solske in železničarske godbe godba Cetrtle operativne cone.

Po dokončni zmagi v naši domovinski vojni se je začel za trbovelj-

ske rudarsko godbo nov čas, čas večjih uspehov.

Leta 1948 je dosegla na tekmovanju v Mariboru drugo mesto, a v Ljubljani prvo. Svoje sposobnosti je pokazala leto kasneje še enkrat v Ljubljani, kjer je na tekmovanju najboljših godb na pihala dosegla spet prvo mesto. Leta 1955 pa je bila spet prva na prvenstvu rudarskih pihalnih godb v Kreki.

Kapelnik Hudarin hrani na vse te čase mnogo lepih in zanimivih spominov.

In vprašali smo ga:

Kateri je bil najrazburljivejši dogodek v zadnjih letih pri Vaši godbi?

»Prav gotovo avtomobilska nesreča naše godbe ob neurju leta 1949, ko smo se vozili čez Smarjeto domov, tik pred pomembnim republičkim tekmovanjem. Cloveških žrtev takrat sicer ni bilo, pač pa nam je voda odplavila nekaj instrumentov, medtem ko jih je bilo več poškodovanih. Kaj bo zdaj s tekmovanjem? Nismo trgali puške v koruzo. Krepko smo zavijali rokave, si preskrbeli nove instrumente, zmagali in vsem pokazali, da nismo od muh.«

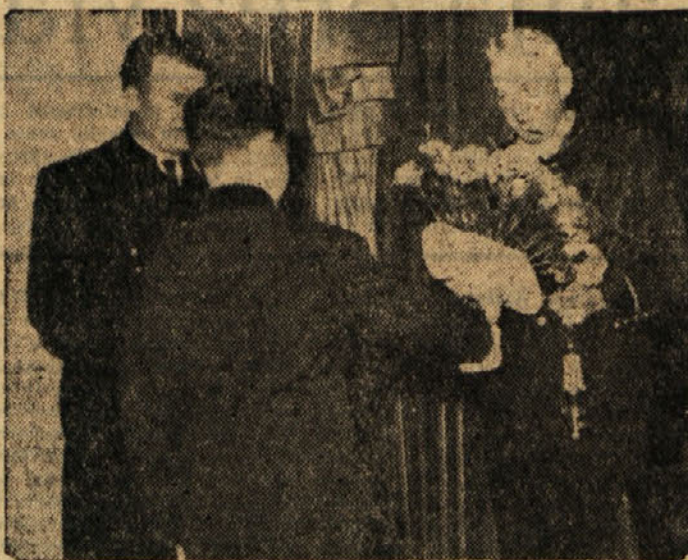
In kateri nastop se vam je najbolj vtisnil v spomin?

»To je sicer težko reči, kajti skoro vsak je bil zase lep — a če že ravno hočete: tisti pred mnogimi leti v ljubljanskem »Unionu«, kjer je pred nami igrala že neka druga godba.

»Zapihal« smo celotni koncertni spored in ljudje, ki so nas prej gledali z nezaupanjem in morda tudi posmehljivo, so nam ploskali tako navdušeno, da je bilo veselje.

Knapše smo jim dokazali, da znamo tudi z žuljavimi dlanmi ravnavati z instrumenti tako, kot je treba.«

-jak

Sopek ovetja in kup želja za dragega kapelnika.

KOLENDAR NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV, KI KAŽEJO RAZVOJ IN ZMAGO OKTOBRSE REVOLUCIJE LETA 1917 V RUSIJI

3. do 4. maja 1917: več kot 100 tisoč delavcev in vojakov Petrograda je na ulicah demonstriralo proti »noti Miljukova« pod gesli: »Dol z vojno«, »Objavite tajne pogodbe«, »Vse oblasti sovjetom«. Demonstracija je oklical Centralni komite boljševske partije.
7. do 12. maja 1917: Sedma vsruska konferenca partije boljševikov. 122 delegatov zastopa 80 tisoč članov. Platforma Lenina sprejeta. Izvoljen novi Centralni komite.
15. maja: Izčasne vlade sta pod pritiskom množic morala izstopiti najvidnejša zastopnika ruske buržoazije — Miljukov in Gučkov. Sestavljena je bila prva koalicijska Vlada iz zastopnikov mestanskih strank in menševikov ter eserov. Menševiški ministri — Skobolev in Cereteli, eserovski — Černov, Kerenski in drugi. Menševiki in eseri podpirajo protirevolucijo.

DOBRI KADRI — OSNOVA KULTURNE POSTREŽBE

PROMET V TRGOVINI, VOLITVE IN OSTALO

(Nadaljevanje s 1. strani)

Denarni dohodki prebivalstva se v okraju stalno večajo, z njimi tudi izdatki, opaža pa se, da potrošniki trošijo vedno več denarja za nakup svojih potrebščin izven okraja. To nas opozarja, da vprašanje izbire blaga v naših trgovinah še vedno ni zadovoljivo rešeno. Posebno velik odziv iz okraja se opaža pri bariranih čeki, promet trgovine na drobno pokazuje, da je bil ta največji lanske leto v občini Trbovlje, za katero sledijo Brežice, najmanjši pa je bil na Senovem. Če pa primerjamo porast trgovinskega prometa, vidimo, da je ta najbolj porastel v občinah Zagorje, Hrastnik in Sevnica, medtem ko je v občini Videm-Krško nazadovale.

V sami razpravi je prišla do izraza tudi vse večja skrb za človeka, medtem tudi gradnja stanovanj za trgovske uslužben-

elovnega poslojja za trgovinsko, obrtno in gostinsko zbornico. Delegati so se izrekli za to gradnjo, niso pa bili za povečanje prispevka za zbornico. V nov upravni odbor trgovinske zbornice so na običnem zboru izvolili 16 delegatov in predsednika, skupno 17 članov. Same volitve bi bile potekle kar dobro, če ne bi posamezni napravili zmedo, tako da precej časa niso vedeli, kdo je izvoljen za predsednika. Končno je bil izvoljen za predsednika zbornice Anton Ule iz Zagorja.

Strokovno izpopolnjevanje učiteljstva našega okraja

Z željo, da bi bilo učiteljstvo čim bolj strokovno usposobljeno, je svet za šolstvo OLO Trbovlje sprejel pobudo Združenja učiteljev in profesorjev, da naj bi učiteljstvo v aprilu in maju prisostvovalo pouku iz petja na

Skupščina je ob koncu sprejela vrsto pomembnih sklepov za nadaljnje delo zbornice, med njimi tudi sklep, da se vsi tedaj, ki so lanske leto izostali, letos izvedejo. Še več pozornosti bodo posvetili vprašanju kadrov in javencem in ostalim vprašanjem, prav tako pa bo zbornica poskušala čimtesneje sodelovati z ostalimi zbornicami in z vsemi nadrejenimi organi, da se tako ustvarijo vsi pogoji, ki so potrebni za nemoteno rast in kulturni razvoj socialistične trgovine.

stiva je bila iz občine Sevnica, druga pa iz občine Radeče in Senovo. Pouk petja, zlasti iz pevске teorije je hospitantom prikazal prof. Boris Ferlic. Učiteljstvo je bilo navdušeno nad znanjem otrok in bo novi način

V ČATEŠKIH TOPLICAH JE BIL KONEC APRILA 5. OBČNI ZBOR OKRAJNE TRGOVINSKE ZBORNICE

ce. Med temi se opaža fluktuacija, saj odhajajo uslužbeni iz trgovine v industrijo, kjer so boljše plače. Nerešeno je v trgovini še vprašanje priznanja službenih let in naziva. V razpravi so nadalje obravnavali vprašanje gradnje skupnega po-

vadnišča učiteljskega v Celju.

Tako je bilo pri hospitacijah na učiteljsko dne 19. p. m. 28. a 26. aprila 33 učnih oseb, da izpopolnilo svoje znanje, ki ga bodo laže posredovali po novih učnih metodah zaupanim jim učencem. Prva skupina učitel-

pouka uvedlo tudi na svojih šolah.

Po nastopih v vseh razredih je sledila konferenca učiteljstva, za njo pa ogled muzeja, medtem ko se je druga skupina udeležila še repize Prežihove drame »Pernjakovi« v Mestnem gledališču.

KUPUJTE IN NAROČAJTE

„ZASAVSKI TEDNIK“

NAŠ KOMENTAR

Čeprav kriza italijanske vlade ni nič presenetljivega, je pa vendar nekoliko presenetljiv način, kako je do krize prišlo. Presenetljiv zato, ker jo je izkvalitisti, ki je ves čas zagovarjal izločanje svoje stranke v vladi ter stalno nasprotoval onim, ki so zahtevali izstop iz vlade. Seveda se zdi čudno, kako se je Saragat prav v nedeljo ali že v soboto zvečer spomnil, da ne obstajajo več pogoji za sodelovanje v vladi in da je treba izstopiti.

Zahtevo po izstopu iz vlade je stalno ponavljal Matteotti in prav tako voditelj levice Zagari. V zadnjem času pa sta bila na to zahtevo že privolila tudi ministri Romita in Vigorelli, ki sta se nameravala prav v nedeljo podrobneje dogovoriti o tem vprašanju. Kakor je tega za izstop iz vlade, ki se je vedno bolj nagibala na desno, pridobivala pristaše v vrhovih stranke, tako je bila prav gotovo že dobro vsidrana tudi med članstvom. Zato niso bili redki, ki so se računali z možnostjo, da Saragat sam prevzame odgovornost za krizo ter tako dobi v roke važen adut za prihodnji kongres stranke, ki bo v juniju. Ko je torej Saragat zvečer za namero Romite in Vigorellija, je že v soboto zvečer sklical svoje zvešče in jih obvestil, da namerava na nedeljskem sestanku večinske struje predlagati izstop socialističnih ministrov iz vlade. Seveda mu na sestanku ni bilo težko predrti s tem predlogom. Čeprav so zborovalci precej začudeno poslušali njegovo nenadno odločitev.

Za zdaj je težko reči, kako se bo kriza razvijala. Pogajanja pri predsedniku republike Gronchiju še niso obrodila nobenega sadu. Iz izjav voditeljev posameznih največjih strank pa lahko sklepamo, da bodo za nadaljnji razvoj krize po-

Če sodimo po razpoloženju, ki se je pokazalo, na sestanku vodstva demokršćanske stranke, bo verjetno mandat za sestavo nove vlade dobil prvotno Segni, ki ima precejšnji ugled v vrstah demokratizmanov.

Italija brez vlade

Italija je spet brez vlade. V ponedeljek zvečer je ministrski predsednik Antonio Segni podal predsedniku republike Gronchiju ostavko svoje vlade. Do tega ukrepa so ga prisilili socialni demokrati, ki ne bodo več sodelovali v Segnilevi vladi. Tako se je razbila koalicijska vlada imenovane italijanske demokratične sredine: demokratizmanov, socialistov, republikancev, liberalcev in republikancev.

membna predvsem naslednja stališča: Demokratični predlagajo dve možnosti: 1. Sestavo koalicijske vlade, v kateri bi razen njih bili tudi predstavniki socialistov, republikancev in republikancev; 2. sestavo enobarskega demokršćanskega kabineta. Nasprotujoč trojni koalicijski demokratizmanov, socialistov, republikancev, ki bi se v parlamentu naslanjala na podporo socialistov, obenem pa niso pripravljeni podpreti koalicijsko, ki bi delovala s pomočjo desnice, zlasti zato, ker bi pred parlamentarnimi volitvami bila taka rešitev zelo nepopularna.

Socialni demokrati niso enotni in njihovo končno stališče ni znano. Saragatova večina v vodstvu stranke ne nasprotuje štiristrankarski koaliciji, vendar meni, da jo je nemogoče uresničiti; ne nasprotuje tudi tristrankarski koaliciji (brez konservativnih liberalcev), ki bi delovala s pomočjo socialistov, toda za to rešitev pravi, da za zdaj še ni realna. Skupina bivšega sekretarja stranke Matteottija se skupno z levico v stranki zavzema za tristrankovo koalicijsko, ker pa za zdaj ni možna, predlaga, da bi sestavili demokršćanska vlada ali tehnični kabinet, ki bi imel dve nalogi: sprejeti

proračuna in pripravo parlamentarnih volitev. Socialdemokratska desnica pa se zavzema za obnovitev sedanje koalicijske sodelovanja.

Socialisti menijo, da bi bilo najbolje, če bi sestavili tristrankovo koalicijsko vlado, ki bi delovala s njihovo pomočjo, ali enobarske demokršćanske vlado. Odločno nasprotujejo štiristrankarski koaliciji.

Komunisti se ne strinjajo niti z enobarsko demokršćansko vlado niti s štiristrankovo koalicijo. Podpirali bi vlado z izrazitim socialističnim programom, ki ne bi vodila demokratske protidemokratske politike in iz katere bi bili izključeni liberalci.

Liberalci pa se zavzemajo za štiristrankovo koalicijsko vlado, toda pod pogojem, da v njej zadrži svoje dosedanje pozicije, zlasti ministrstvo za zunanje zadeve. S tem pa se ne strinjajo niti republikanci niti socialni demokrati in niti demokratizmani.

Republikanci pa so še vedno nedoločni, ker so razdeljeni na dve skupini: prvo, ki je pripravljena sodelovati v štiristrankarski koaliciji in drugo, ki neče sodelovati s liberalci.

Kmetovalci spodnjega Posavja bodo tekmovali za večje pridelke

Od kar je »Berba« dne 13. marca t. l. prinesla obširna navodila za nagradno tekmovalstvo v kmetijstvu, pozneje pa »Kmetički glas« in v skromnejši obliki naši dnevniki, se je za to tekmovalstvo pokazalo zanimanje tudi med našimi zadrugami, posebno med zadrugami s področja Kmetijske proizvodnje poslovne zveze v Brežicah.

Kljub temu, da navodila še niso popolnoma jasna, so kmetovalci vendar začeli z organizacijo tekmovalstva in zbiranjem prigraditve za to tekmovalstvo. Iz navodil smo razbrali, da zadrugami in zadrugami organizacija lahko tekmujejo v raznih področjih kmetijstva (sadjarstvo, vinogradništvo, poljedelstvo,

živinoreja). Odločili smo se za dosego večjih pridelkov pšenice, krompirja in koruze. Tekmovalne norme so precej visoke, pogoj zahtevni — saj vemo, da je n. pr. pri 60 kmetovalcih, ki sestavljajo tekmovalno ekipo, težko doseči 27 q pšenice na 1 ha, ko je povprečni »statistični« pridelok 11 centov na 1 ha. Seveda pa nekateri kmetovalci, ki so postali sedaj tekmovalci, do seželo tudi po 40 centov na 1 ha.

Dobro bi bilo razčistiti pojem, ali so naši kraji res žitrodni ali ne. Po odkupnih cenah žit niso še nikoli, niti niso bili v časih obveznega odkupa (l. 1947). Ne vem, od kdaj je trboveljski, pa tudi gorški okraj žitrodni, ko lahko govorimo le o žitrodni njivi oz. vaseh. Če ima 70 kmetovalcev KZ Dobrova 30 ha pšenice na 130 parcelah, tedaj odpade na enega tekmovalca 23—30 ha pšenice (pa še to pri »malo boljših« kmetih).

To bo pač naloga okrajne oz. občinskih komisij, ki so postavljene, da bodo pri vseh prigraditvah ugotovljale pridelke in reševale tudi problematiko, ki se bo še pojavila v zvezi s tem tekmovalstvom.

Po dvotedenskih organizacijskih pripravah in obiskih kmetovalcev v zvezi z vključevanjem v tekmovalno skupino lahko že podamo zadovoljive rezultate, ki bodo — upamo — jeseni potrjeni z nagradami.

Tekmovalna smo se lotili resno, z edinim namenom, ki ga tekmovalstvo tudi ima — povečati naš pridelke, čeprav je bil razpis za pšenico objavljen najmanj 7 mesecev prej. Kmetovalci se bodo potegovali za dosega norm, zlasti pri krompirju in koruzi. Vemo, da se pridelki krompirja vrtili okrog 100 q/ha in da mnogi kmetovalci sade svoj, že zdavnaj izrojen in pomešan krompir.

Vsi kmetovalci — tekmovalci bodo prejeli tiskana navodila za izvajanje raznih ukrepov, ki zanesljivo pripomorejo k povečanju pridelkov, mimo gnojenja z umetnimi gnojili, uporabo dobrega semena itd. Prav tako bodo prejeli navodila o zatiranju krompirjeve plesni, zatiranju plevelov v žitih, o razkuševanju in čiščenju semen itd. Upamo,

da bodo taki natisnjeni letaki (kolikor bodo dovoljevale finančne) postali stalna oblika povezave strokovnjakov s kmetovalci.

Občinske komisije, ki so bile pred kratkim osnovane, bodo ugotovljale pridelke na vseh prigraditvah površin. Imele bodo precej dela, če bodo hotele dognati višino pridelka res pri vsakem kmetovalcu na vsaki parceli. To bo potrebno, ker vemo, da bodo nekateri vložili v stvar več dela, stroškov in volje (bolje bodo gnojili, zatirali, boljše itd.), medtem ko se bodo naši seveda tudi tak, ki bodo tekmovali, kar tako? s mislijo: mogoče bo pa šlo kar tako, mogoče bo ugodno leto in podobno.

Prav zato bo potrebno, da se vsak pridelok ugotovi ločeno in nagradi po prizadevanju in uspehu. Po normah morajo posamezne ekipe ali skupine doseči: na 8 ha krompirja — 2.000 centov, na 15 ha pšenice — 405 centov itd.

Tudi je začeleno, da bi vse občinske komisije delale po

enojnih navodilih, in da se priložne tekmovalce, če bo seveda razpisano, razglasi vsaj dva tedna pred začetkom setve pšenice. Prihodnje tekmovalstvo bo potegnilo za seboj mnogo več kmetovalcev.

Po nepopolnih podatkih se je prijavilo za letošnje tekmovalstvo okrog 250 kmetovalcev, in to največ iz KZ Dobrova, Brežice, Jesenice, Cerklje, Kapelo, Čatež, Videm, Leskovec.

Tako je sestavljeno 8 skupin za krompir (64 ha), 4 skupine za pšenico (60 ha), 2 skupine za koruzo (50 ha). Ako bodo vse skupine dosegle najnižjo normo (27 q pšenice, 250 q krompirja in 45 q koruze), bodo tekmovalci prejeli nagrado v skupnem znesku 975.000 din (75% nagrad — kar pomeni dobiti 81.000 kg umetnih gnojil zastojni ali zastojni gnojil za 130 ha njivskih površin po 600 kg/ha).

Kratek račun pove, da če do sežemo pri vseh skupinah najnižjo normo, bomo pridelali več kot je okrajno povprečje na tekmovalnih površinah (15 q pšenice, 100 q krompirja, 20 q koruze) pridelkov v vrednosti 32 milijonov dinarjev. Vrednost, ki bo pomagala raz-

bremeniti uvos agrarnih pridelkov.

Kmetovalci — tekmovalci bi radi silili še kaj več o tem tekmovalstvu.

Inž. M. P.

V radeški Papirnici so izvolili delavski svet

V radeški tovarni papirja so pred kratkim izvolili nov delavski svet. Splošno mnenje vseh je, da volitve še nikdar niso tako dobro izpadle kot letos.

Kandidati, ki jih je postavil odbor sindikalne podružnice, so bili dobro izbrani. Med 37 kandidati je bilo tudi 10 mladih delavcev — članov LMS, kar je razumljivo, ker je v podjetju mladinska organizacija zelo močna.

Do 8. ure jutraj je volilo že 86% vsega kolektiva. Med prvimi smi na volišču videli mladince.

Pri razglasitvi volilnega izida smo lahko ugotovili, da so bili izvoljeni res najboljši tovariši. Izvoljeni so bili tudi vsi predlagani mladinci, kar dokazuje, da starejši delavci svojim mladim tovarišem zaupajo. Mladi so in na volitvah zelo ponosni. Prav gotovo bodo s svojimi starejšimi tovariši delali za to, da bodo pametno in uspešno izpolnili svoje podjetje in s tem izpolnili tudi izkazano jim zaupanje.

J. Z.

Že skoro 100 let si služijo kruh hrastniški steklarji v svoji tovarni

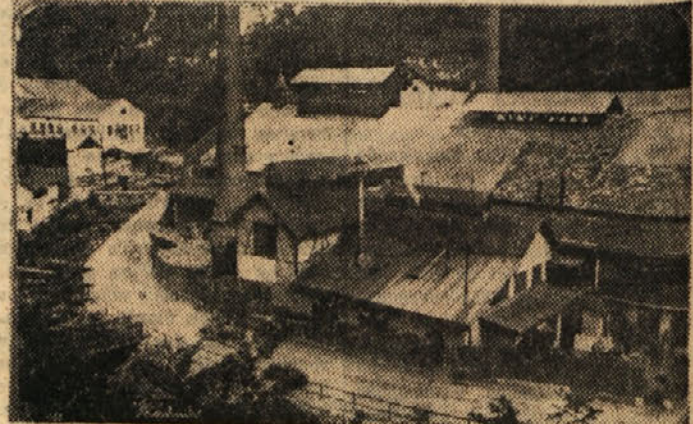
slabših vrst premoga. Vendar ni znano, s kakšnimi uspehi je Heider in pozneje za njim Burger vodil in razvijal hrastniško steklarstvo.

Bolj do veljave je podjetje prišlo šele leta 1886, ko je hrastniško steklarstvo kupila družba V. Abela, K. Volharda in Zieglerja.

Za Abela je bilo usodno leto 1893-94, ki je bil kot je kazalo iz-

Kmalu so v tovarni zgradili še novi peči in nakupili še moderne stroje. Tako je podjetje preživelo prvo svetovno vojno 1914-1918.

Po vojni sta prevzela hrastniško steklarstvo sinova Vilja in Richarda Abela. Zve v prvih povojnih letih pa se je ustanovil koncern steklar pod imenom »Zedinjena tovarna stekla d. d.«

Pogled na Steklarno in glavno hrastniško cesto pred vojno. Na levi je stara brusilnica, v ozadju bivša gostilna Hofbauer, kamor so steklarji v prostem času kaj radi zahajali.

Igran od svojih družabnikov, tako da je prišlo v podjetje do gospodarskega poloma. Takrat je Abel izgubil 30.000 goldinarjev, kar je bilo za tiste čase zelo velika denarna vsota. Zaradi tega se je bil vsemu lastniku tovarne omračil tudi um.

Zadolženo podjetje je prevzela njegova vdova s štirimi otroki. Polgovi so naraščali, strokovno delavstvo je zapuščalo svoja mesta in vse je kazalo, da gre mlada steklarstva industrija proti svojemu žalostnemu koncu.

V najhujši stiski pa se je leta 1903 pojavil v Hrastniku steklarški strokovnjak, koroški Slovenec Wiltschnigg, ki je prevzel vodstvo v steklarni. Še živčev steklar Omerzi pripoveduje, da je Wiltschnigg s svojimi sposobnostmi napravil red v tovarni in jo tudi rešil propada. Naročila v tovarni so začela naraščati in tudi produkcija se je pričela večati.

Takrat so steklarji lepo začutili. Dobivali so plačo od 5-7 kron dnevno, nekateri v akordu pa so celo zaslužili do 20 kron, kar je bil v tistih časih res izredno lep zaslužek.

Poseben uspeh tega steklarstva je izgradnja prve moderne steklarne banje v letu 1907 ter nakup novih strojev.

Tik pred okupacijo je hrastniška steklarstva zgradila moderno, lastno električno centralo, ki služi še danes kot pomožna elektrarna.

Splošna ureditev tovarne in tudi sistem dela v njej sta bila tista leta takda, da sta služila pač le doseg kar največjega dobička, medtem ko se delničarji tovarne za najprimitivnejše socialne naprave niso dosti brigali.

Sele po naši osvoboditvi, ko je bilo tudi to podjetje nacionalizirano, se je začel v steklarni pravilen tempo in razvoj. Proizvodnja tovarne je od leta do leta naraščala. Od 3000 ton stekla se danes izdeluje v letu preko 5000 ton raznovrstnih steklarskih izdelkov letno.

Steklarja v Hrastniku ima danes najboljši steklarji kader, ki si je nabral svoje izkušnje v raznih steklarnah — v Češki, Nemški, Turčiji, Egiptu, Grčiji itd.

V steklarni si služi sedaj kruh 1200 delavcev in uslužbencev. V njej se preživlja preko 500 družin. V tovarni se opaža viden napredek in tudi njeno lice se spreminja. Vsi steklarji pa tudi žive za svoje podjetje in dajejo vse svoje sile za napredek tovarne.

Kolektivno hrastniško steklarstvo želimo v njegovem prizadevanju še mnogo uspešni.

R. V.

OBČINA BREŽICE PRVA V OKRAJU SPREJELA DRUŽBENI PLAN

Kot prvi v našem okraju je občinski ljudski odbor Brežice sprejel družbeni plan za letošnje leto. Kljub temu, da je bil ta plan že sprejet, ga bodo nekoliko spremenili zaradi sprememb, ki so bile sprejete v zvezenem merilu.

Dohodki letošnjega investicijskega sklada bodo po družbenem planu v Brežicah znašali 21 milijonov dinarjev. Ta sredstva bodo v glavnem služila kot posojila za investicije v kmetijstvu in trgovini. Ker je pa tega denarja premalo, nakažer ne bodo mogli zadostiti vsem potrebam.

Cestni sklad bo letos razpolagal s 16.300.000 din, ki jih bodo uporabili za vzdrževanje cest IV. reda. Sredstva proračuna pa bodo znašala 127 milijonov dinarjev.

Družbeni proizvod za letošnje leto se bo po pričakovanjih povečal za 30 odstotkov od lanskega, kar bo dalo 1 milijardo 446 milijonov din. Tudi v kmetijstvu in v gradbeništvu se pričakuje porast družbenega proizvoda, medtem ko bo promet verjetno nazadovale. Vzrok temu je zmanjšanje proizvodnje v Delavnici za popravila železniških voz v Dobovi.

Sredstva, ki so letos določena za investicije v kmetijstvu, bodo morala biti zelo smotno uporabljena. Zrcalo tega bo povečanje proizvodnje, s čimer se bo tudi zvišal življenjski standard.

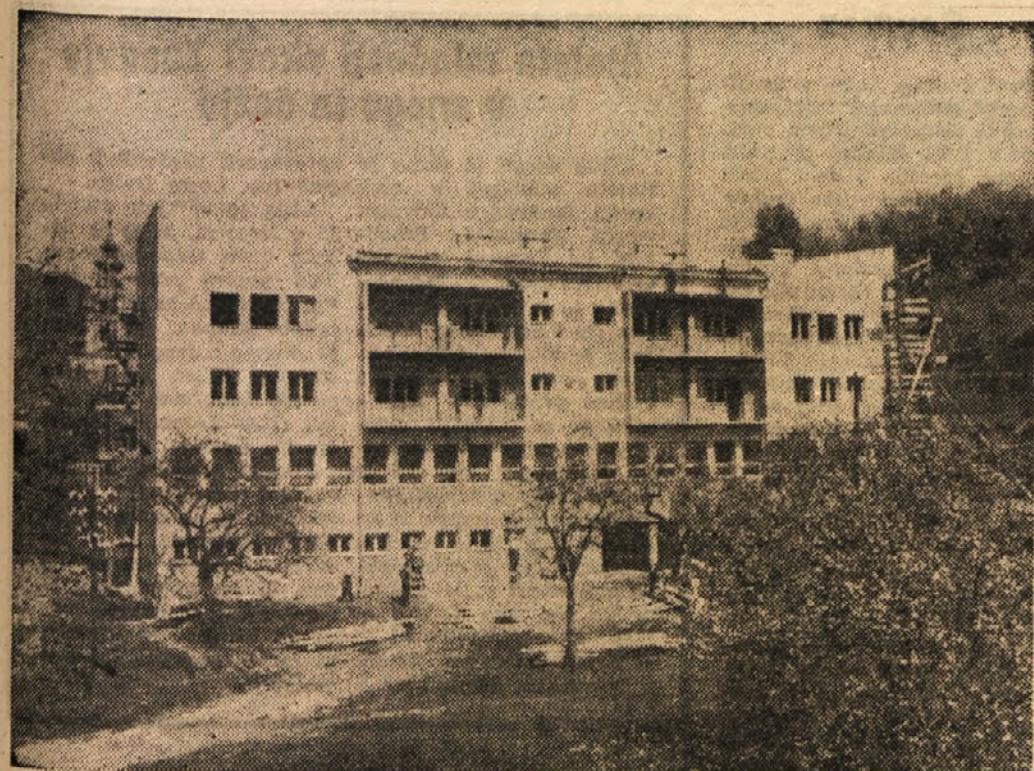
Kmetijskim zadrugam bo ob-

činski ljudski odbor prepustil vsa sredstva za pospeševanje kmetijstva in za okrepitev socialističnih odnosov na vasi. Ena izmed glavnih nalog bo organizacijska ureditev zadrug, kakor tudi kmetijske pospeševalne službe sploh. Namen kmetijskih zadrug pa je, prenesti težitve svojega dela na zvišanje kmetijske proizvodnje in izboljšanje organizacije odkupa, kar bo hkrati znalo čeno kmetijskih pridelkov.

Letos je v Brežicah precej živahna gradbena dejavnost. Revizna gozdna uprava bo preko poletja zgradila 6-stanovanjski blok. Razen tega bo občinski ljudski odbor zgradil 12-stanovanjsko hišo za prosvetne delavce in podjetje Elektro-Krško 4 stanovanja za svoje uslužbence.

Iz stanovanjskega sklada bodo razdelili privatnikom za gradnjo enostanovanjskih hiš 10 milijonov din. Nekaj tega denarja pa je rezerviranega za manjše adaptacije ter za načrti šol ter popravilo zdravstvenega doma v Cerkljah in gradnjo zdravstvenega doma na Bizelskem.

Za male asanacije je po proračunu določeno 500 tisoč dinarjev. Ta denar bodo porabili za vodnjake na Čatežu, Veliki Dolini in drugod. Tako bo prišlo na vsak krajevni odbor v občini za male asanacije okrog 60.000 di-

NOVO UPRAVNO POSLOPJE PODJETJA »ELEKTRO« V TRBOVLJAH JE BILO PRAV-KAR DOGRAJENO

TRDNA ZASAVSKA ŽELEZNIČARSKA DRUŽINA

Oče, sinovi in vnuki — 420 let v službi pri železnici

Renke so zdaj v pomladi močno vabljiva pokrajina. Po skalovju nad Mošenikom raste in rdi redka rastlina zasavske cvetane: dišeči volčin (Daphne cneorum).

Renke, sredi med Litijo in Zagorjem, so svet zase. Nad železniško progo in reko Savo se bojuje strmine. Mnogi domačini te skrivne zasavske doline ne znajo ceniti, zato pa jo občudujejo potniki iz tujega sveta, ki drže mimo v vlakih in pas zavajajo, da nam je priroda stvorila dolino, izsekano v stromo skalovje.

V Renkah je zadnji čas vse živo. Odkar se je 8. novembra 1948 ustavil tu prvi vlak, je ta predel pod vnožjem Poljskih Dolomitov mnogo pridobil, ker ima zdaj ugodno železniško zvezo s svetom. Le starinski vagon je menda najslabše železniško postajališče in bo treba prometni urad in potniško čakalnico zamenjati za zidano stavbo. Odlični čimtelji so že objubilji svojo pomoč in tedaj bo renška postaja dobila nov, lepši videz.

V Renkah je zdaj res vse živo. Cohn, ki se ga je posluževal oče Renko dolga desetletja za prevoz čez Savo, je šel v pokoj, brodnik Renko pa tudi. Zdaj prevažajo v Renkah čez Savo ljudi s »cikco«, kakor so krstili žičnico na ročni pogon. Kmalu pa bo v Renkah dograjena višja brv, ki bo povezovala oba bregova Save.

Narčt za novo višjo brv je izdelal celjski inženir Brtnik.

Kulturnoprosvedna dejavnost v občini Brežice, predvsem pa na področju, ki je v polnem razvoju, razveseljuje pa je, da se v prosvetna društva vključuje čedalje več mladine. Ker posamezna društva čedalje bolj gostujejo v Brežicah, bi bilo prav, da Brežičani posvetijo tem prireditvam več pozornosti. Poslikar se namreč zgodi, da taka gostovanja niso zadovoljivo obiskana, medtem ko so kino dvorane vedno do zadnjega kotička zasedene.

S tem, da podeželske prireditve oziramo v mestu niso obiskane, razočarajo igralce, ki vidijo v igro vse svoj trud.

Zdaj, ko naj bi se vse končalo, je M... nenadoma začutila v ustih grenak, tako grenak okus, da je morala izpljunuti. To tedaj, ko je tista postarna, brezobna staruha šarila po njenem telesu, se ji je zdaj zdela, da je to njen telesu. Krčevito je stisnila usta in zamrmrala. Le na pol je slišala njen mrmrajoč glas, in imelo jo je, da bi jo brnila v tiste tresote, z žilami nabreklih rok. Kdo si ga vidi, kaj jo je odvrnilo od te misli, ki jo je popestovala že ves čas, ko ji je stanka počasi in z očito pobožno zamerjenostjo trgala mlado življenje iz telesa. Menda samo želja, da bi bilo že vse za njo, da bi planila skozi vrata in za vedno pozabila na tisto zlovrsto uro.

Pospešila je korak, da je njena spremenišvala — bajtarka iz njene vasi — začudeno dvignila glavo in jo začudeno pogledala. Njena pogleda sta se križala in M... se jo zdelo, da se tudi njej mudi, kot da jo preganja pravkar doživljen gnusen dogodek in da bi si čimprej rada poizkusila grlo z žgocno pljasko... da bi v pljasku pozabila, za vedno pozabila, da je v svojih visokih letih prisostvovala namušnemu početju... Starka je zamahnila z roko, ki bi lahko pomenil tudi: čakaj, čakaj, deklina, najhujše se pride, ali pa: takšno je pač življenje nas majhnih: bogati nam krojijo usodo po svoje. Onusila se je sami sebi, ko se je obrnila in spela korak, čutila je, da ji stud oliva vse telo; šele sedaj je počasi a zanesljivo prihajalo v njeno bistro nekaj vesti podobnega; bilo ji je kot otroku, ki so ga prvič zalotili pri zlem dejanju, pa strahoma pričakuje konec. Pravzaprav se huje. Najraje bi izbruhnila, pa ni bile ka; jutraj se je morala odpraviti na pot tečaj; tako so ji naročili. V robcu so ji zavezali kos slanine in denar. Oboje za tisto kmetico v reber. Zdelo se je ponovno spomnila: potem, ko je staruha končala svoj nečeden posel, je vpršala za ceno. Kmetica je skomizgala z rameni, kot da

dograditev mostu v Renkah pa sta podprla zagorska občinska oblast in trboveljski okraj, nadalje tudi razni delovni kolektivi našega Zasavja.

Med tistimi domačini, ki so se najbolj zavzeli za izgradnjo te višice, 94 m dolge in 2,08 m široke brvi, je domačin tovarniš France Suštar, rojak iz zasavske soteske. Ta je žrtvoval za železniško postajališče, za brv čez Savo in za novo cesto iz Renk na Kleviše in Poljski, ki jo zdaj grade, več tisoč ur prostovoljnega dela. France Suštar je upokojen železničar, danes mu je 68 let, a je še ves čil in podjeten. Pravi tip delavne, iznajdljivega Zasavca!

S svojim vzgledom je pritegnil k delu številne domačine, da se zglasijo na prostovoljno delo in pomagajo z vožnjami, lesom, a tudi z denarjem. Ko bo dograjen most v Renkah in skoncana cesta iz Renk, bodo številne vasi tega predela zaživele lažje in udobnejše življenje.

Suštarjeva družina iz Renk je ena izmed redkih družin, ki iz roda v rod dela pri železnici. Prvi, ki je dobil službo pri nekdanji Južni železnici, je bil Jozef Suštar, rojen leta 1834 v Renkah, umrl pa je star 74 let, leta 1908 in je pokopan na Poljski.

Ko so leta 1846 začeli delati železnico skozi zasavsko dolino, mu je bilo dvanajst let in je že kot otrok pomagal delavcem ter zaslužil kak krajcar, kar je pomenilo za tiste čase, ko je bil zaslužek redek, že priboljšek pri preskrbi družine. Tiste čase so vozili mimo Renk še številne ladje, ki so dovažale v Ljubljano živež iz hrvaških krajev — po Savi nazvali so ga vozili blage, ki je dospelo po morju v Trst in nato v Ljubljano. Iz Ljubljane in iz drugih krajev pa so proti vzhodu prevažali z ladjami, imenovanimi tombasi, tudi razne industrijske izdelke.

Septembra leta 1849 je privozil skozi Zasavje prvi vlak,

ki je pomenil prelomnico v življenju vse zasavske doline. Povezal jo je s Celjem, Mariborom in Ljubljano in tako pripomogel, da so zasavski premožni in izdelki stekli v Zagorju in Hrastniku prišli vse bolj do veljave in v svet kot poprej.

Ko je bilo Jozetu Suštarju 17 let, je bil sprejet v službo pri železnici. Pri njej je delal 54 let. Bil je premožni obhodnik vse od postaje Zagorje do Litije. Tedanji prvi delavnik je trajal 24 ur, prost pa je bil le 8 ur, nato pa je že spet moral nastopiti obhodno službo. Tiste čase na železnici še ni bilo telefona in telefona. Železniški čuvaji in progovni obhodniki, ki jih je bilo v zasavskem predelu tedaj več kot danes, so nosili pismena sporočila od enega čuvaja do drugega in jih nato oddajali najbližnji železniški postaji. Tako so oznanjali vse izredne vlake, sporočali pa tudi, kateri vlaki bodo v naslednjem turnusu opušteni.

Prvi železniški obhodniki še niso imeli na razpolago čuvajnic, kamor bi se zatekli v hudem mrazu, da se pogrejejo ali zavarujejo ob dežju in nevihtah. Le sem in tja je ležala ob progi kakšna skromna deska, da se je utrujeni čuvaj in obhodnik nanjo naslonil in malce odpočil po dolgih urah službe in si nabral toliko moči, da je spet odinil na dolgo pot. Od Zagorja pa do Litije in nazaj je moral obhodnik opraviti v 24-urnem delovnem času okrog 40 kilometrov poti.

Njegov sin, France Suštar, sedajni pobudnik za napredek Renk in Poljskih Dolomitov, pa je služboval pri železnici 39 let. Pri železnici so delali tudi njegovi bratje in njihovi sinovi. Do sedaj službuje Suštarjev rod pri železnici skupno 420 let, kar je gotovo redkost v naši kroniki. Zato je ta izredna železničarska družina vredna, da zve o njej tudi naša javnost.

Jože Zupančič

Ljudje, ki nam grade tople domove

Obstaja sta oče in sin in se zadržila v veliko, mogočno zgradbo. Nadelež od njih so hoteli delavci s poslednjimi — pospravljalnimi deli. Novo upravno poslopje podjetja »Elektro-Trbovlje« so pravkar dogradili, v polnem teku pa so še dela na nekaterih drugih krajih v Trbovljah in drugod, kjer gradi Splošno gradbeno podjetje »Zasavje«.

Maiokdo pozna to trboveljsko gradbeno podjetje. Še manj pa jih ve, da praznuje letos že desetletnico svojega obstoja. Tik pred delavskim praznikom se je zbral na pomembni proslavi celotni kolektiv tega podjetja in še enkrat v mislih preletel zadnjih deset let.

Začelo se je leta 1947. S petico ljudi in s skromnimi osnovnimi sredstvi. Dva, trije starji izrabljeni stroji in dobra volja — to je bilo vse. Dozidali, pokrili in skončali so prvo poslopja v nekdanjem trboveljskem okraju.

Potem je podjetje zašlo iz začasnih težav še v hujšo stisko in takrat je njegov ustanovitelj — OLO Trbovlje — podvomil v upravičenost njegovega nadaljnjega obstoja.

V tistih časih so se upravniški zelo pogosto menjali. Vse to se

veda ni vodilo k normalizaciji poslovanja, pač pa je težave le še povečavalo. Končno je prišlo tako daleč, da se je podjetje v začetku leta 1949 znašlo pred likvidacijo.

Mnogo naporov in klene volje je bilo treba potem še vse to leto. Naslednje leto pa se je položaj že obrnil na bolje. Podjetje se je poslej čedalje bolj uveljavljalo in širilo. Njegova prva naloga je bila povečanje osnovnih sredstev. Ker ni bilo dovolj denarja, je šlo vse skupaj počasi, a šlo je vendarle.

Danes so vse te nemajhne težave domala že pozabljene. Kako ne! Saj je »Zasavje« lezlo iz njih z lastnimi močmi in prizadevnostjo.

Sedaj je znano daleč naokrog. Med investitorji si je ustvarilo s kvalitativnim in cenovnim delom lep ugled.

Ko si gradbinci »Zasavja« oddahnjejo od težkega dela na poslopju, ki bo skoro pod nebom, vam doma v eni sapi — neznansko se jim mudi nazaj na zidarske odre — povedo, kje in kaj vse so v teh letih gradili: v Zidanem mostu in na Mlinah zračni šoli, v Trbovljah dom »Svobode-Zasavje«, kopico stanovanjskih hiš, transformatorskih postaj po raznih krajih,

nove prostore v Tovarni kemičnih izdelkov in Steklarni v Hrastniku in še in še.

Nato poiščemo tovaršila, ki je član delavskega sveta. Ta nam pove, da se je tudi delavsko samoupravljanje v tem podjetju navzlic raznim objektivnim težavam lepo uveljavilo. Zdi se le, da je DS s svojim delom premalo seznanjal delavce. Vendar kaže tudi to v najkrajšem času popraviti.

Sindikalna podružnica pa bo morala v bodoče več storiti za izobraževanje svojih članov.

Deset let je kratka doba, a dovolj pomembna in koristna za samorastniški kolektiv, kakršen je trboveljsko »Zasavje«. V tem času se je doobara prekalil. Prav gotovo po vsem tem njegov korak v drugo desetletje ne bo nezanesljiv.

Celotni delovni kolektiv »Zasavja« se je zbral na proslavi ob 10-letnici svojega podjetja.

MAJ - MESEC TEHNIKE OKRAJA TRBOVLJE

Mesec tehnike v našem okraju, ki je od 1. do 31. tega meseca, bodo komunisti odbori LT lepo proslavili. V tem času bodo izvedli razne tehnične prireditve in pripravili razstave, iz katerih bo razvidna njihova dejavnost.

Razen okrajnega odbora LT Trbovlje delujejo v okrajnem merilu tudi komisija za tehnično vzgojo mladine, kmetijsko tehnična in elektro-strojna komisija. Vse te komisije skrbijo za tehnični dvig svojega področja.

Vedno več poudarka se daje komunističnim odborom LT, kjer se po vseh obdajah. Ponekod se tudi že utrjuje komisije.

Komunisti odbor LT Videm-Krško je posvetil vso skrb raznim tehničnim predavanjem, ki so bila povezana s filmi in diafilmi. Najuspešnejši je klub mladih tehnikov v Leskovcu, ki je dobil za svoje delo od

Centralnega odbora LT Kidričeve plaketo. Odbor je poskrbel, da so ob občinskem prazniku sodelovali na gospodarski razstavi vse sekcije.

Edino v Brežicah je uspelo odboru ustanoviti vse tri komisije. Na novo so včlanili 243 članov. Klubi mladih tehnikov iz Cerklj, Velike Doline in Artič so razstavljali na okrajni in republiški razstavi LT. Avto-moto društvo je imelo v preteklem letu dva tečaja.

V Hrastniku je najbolj aktiven radio-klub. Razstava, ki so jo pripravili v okrajnem merilu in v počastitev 10-letnice LT, je prikazala njihove uspehe. Ta klub ima redne tečaje za radio-telegrafiste in vaje za rezerviste — radio-telegrafiste. Brodarsko društvo je s treningi in tekmami dokazalo, da je vreden predstavnik našega okraja, saj ima v svo-

jih vrstah tudi državnega prvača v kajaku.

V Radečah so na nove ustanovili foto in radio-klub ter modelarsko in brodarsko sekcijo. To je dokaz velike dejavnosti odbora. Na treh razstavah klubov mladih tehnikov so prikazali aktivnost mladincev in mladink. Na občinskem prazniku so se izkazali z baklodo na Savi, ki jo je izvedlo brodarsko društvo. Imeli so tudi razna predavanja in 6 različnih tečajev.

Letalsko društvo v Zagorju je izvedlo 4 tečaje za modelarje in padalce. Sodelovali so na šestih tekmovalnih. Med posamezniki so osvojili na republiškem prvenstvu modelarjev drugo mesto. Dobro dela tudi avto-moto društvo, katero je v preteklem letu imelo dva amaterska tečaja za šoferje. Sodelovalo je tudi pri izvedbi tečaja za visokokvalificirane šoferje, ki je bil do danes edinstven v našem okraju.

Komunisti odbor LT Trbovlje se je v preteklem letu boril s težavami, ki so nastale zaradi razpada posameznih društev. Te težave do danes še niso popolnoma odpravili. Ustanovili so klub mladih tehnikov na višji gimnaziji, ki ma že več krožkov.

Novo ustanovljenemu komunističnemu odboru LT v Sevnici je uspelo pritegniti v svoje vrste avto-moto društvo. Mimo tega so ustanovili tudi radioklub in klub mladih tehnikov na osnovni šoli. Izvedli so več šolskih predavanj ter avto-moto in radio tečaj.

Tudi na Senovem so zadnje čase delo precej poživili. Ustanovili so avto-moto krožek in klub mladih tehnikov na nižji gimnaziji. Uspešno so zaključili šoferski tečaj.

Samostojni odbor LT je tudi

Hrastniški taborniki so praznovali dan tabornikov

Prejšnji mesec smo imeli priložnost opazovati veselo tabornike iz Hrastnika, kako so se zabirali pri svojem lokalnem, da bi čim bolj proslavili svoj praznik — dan tabornikov.

Prijetno je bilo gledati te mlade ljudi, nekatere v krojih, a ostale v civilu z nasmehom na obrazih in polne humorja, kakor se pač spodobi za tabornike. Glavari družin in vodniki so skrbno zbirali svoje člane po enotah in jih urejali v vrste za odhod na mesto, kjer naj bi bila proslava. Njihov program je bil obširen, saj so ga pripravljali skozi celo zimo. Razen poročila o pomenu dneva tabornikov, je bil na sporedu še taborniški mnogoboj, zapisega novih članov — tabornikov, zabava pri tabornem ognju in razglasitev najboljših družin in vod v roku v času tekmovalnosti od 1. I. do 22. IV. t. l. Najboljši družini je bila namenjena prahodna zastava, najboljšemu vodju

pa trak, ki bo pripel na drugi zastavi družine. Razen tega so imeli pripravljene še recitacije in pesmi. Tekmovali bi prav vsi, od najmlajših belbel in medvedkov, do najstarejšega tabornika v rodu.

Toda kolikor je bilo vloženega truda in veselja hrastniških tabornikov, je vse skupaj preprečilo — dež. V naravi ni bilo mogoče napraviti ničesar. Ni jim preostalo drugega, kot da gredo v lokal. Tamkajšim jim je naenkrat rodu poročilo o pomenu dneva tabornikov. Sklenili so, da bodo svoj program izvedli dne 1. in 2. maja na Kopitniku nad Rimskega Toplicami. Starejši člani — taborniki in člani gorske strade pa so na tej gori organizirali dvodnevno taborjenje. Ostali taborniki so prispeli na Kopitnik po partizan-skih poteh z več strani. Ko so bili vsi zbrani, so izvedli svoj občinski program.

C. J.

Hudodelstvo v rebri

(ZGODBA, KI JO JE NAPISALO ŽIVLJENJE)

bi hotela reči: saj ni prvič, niti zadnjič, navadno mi dajejo v naturi, redkokdaj v denarju. Nato je odvezala robcu in ji dala kar zajeten kos slanine, in tisočak...

Komaj je čakala počitka. Ostra bolečina se ji je zarezala v križ in rada bi za hip posedla. Kako je kasneje hodila, ni vedela; zdaj je bila v postelji, v tuji postelji, in čakala razpleta.

Cisto nekje v njeni podzavesti je čutila, da se bo vse skupaj slabo končalo; nikdar v življenju ni pomislila, kar je danes storila. Zaman se je branila teh misli, hotelo je zaspati in v spanju pozabiti na resnico, ali jo vsaj odločiti, pa čeprav samo za nekaj kratkih ur.

Pa ji ni bilo dano. In kot v prividu so jeli pred njo vstajati minuli, zanjo tako težki dnevi, tedni, meseci...

Johana, sina največjega posestnika v sosednji vasi, je spoznala na neki igri. Vseč ji je bil in malo ji ni bilo mar, da bo Johan jutri, po jutranjem dobi 22 ha velik grunt, ona pa... no ona pa revna kot bob, ki ne bo prinesla v zakon drugega, kot dvoje pridnih rok in pa ljubezen, seve, kajti vžljubila ga je...

Dolgo se mu je upirala; bala se je: utegnilo bi se zgoditi, da bi ponovno zanosila kot takrat... Spomnila se je svojega otroka, čigar oče jo je po porodu zapustil in odšel, kdo si ga ve, kam.

Toda Johan je bil drugačen, povsem drugačen; saj zdelo se ji je. Ko mu je po nekaj mesecih razodela novico, je obstal. Takrat se ji je prvič pokazal v drugačni

luči. Kako silno jo je zabolelo, ko ji je nekega dne prinesel osem tisočakov in tisočljal, naj... naj pač gre nekam v Zagreb, kjer bi se otresla nezaželenega plodu.

Dolgo se mu je upirala; bala se je za otroka pod srcep in zase. Vsakokrat je odbila.

Potem je nekega večera dejal, da jo bo poročil, brž ko bi ustregla njegovi želji. Zdal je bilo prepozno; bila je že v visokem stanju nosečnosti in nihče bi ne poskušal... saj bi lahko umrla.

Poskušala je nekoliko vstati, pa je omahnila nazaj v blazine; hotela je odgnati nadaljnje misli, pa so se ji s tako vztrajnostjo zapile v zavest, da jo je zaskrbele.

Potem ga dolgo ni videla. Po neki igri, kjer je igrala, ga je poklicala, in objubil ji je, da jo bo počakal. Pa je ni. Izmučeni se je, bilo je očito, da se je izogibala njene navzočnosti. Kako silno je trpela tiste dni!

A najhujše je prišlo kasneje. Vse je zvedela. Njena mačeha ga je, ko ji je povedal, pogledala kot osa, in zaklela se je, da ta candra ne bo prišla v hišo.

Srdito se je nasmešnila, ko se je spomnila, da je mačeha dejala Johanu, da pač hiša, ki je dala dvoje duhovnikov, torej daleč naokrog znana in bogaboječa hiša, ne bo trpela izprijenke, in da mora Johan dobiti nevesto, pošteno, deviško čisto nevesto. Takrat je prvič začutila razliko. V njo je jelo prihajati spoznanje, da jo je samo grdo izrabil; seve mislil je: dal ji bom nekaj denarja, saj bajtarni

redkokdaj vidi denar; vzela ga bo, njemu pa bo ostal prijeten spomin na nekaj sladkih ljubzenskih uric. Morda jo je celo vnel v svoj register in jo vpisal, kdo si ga vadi pod katero zaporedno številko...

Le zakaj ga je poslušala, pa saj ni mogla drugače. Kakšno ostudnost sta si z mačeho zamislila. Svetovala mu je, naj se dela, kot da hoče napraviti samomor, da se bo razvedelo, bo že ona poskrbela. No, za to je res temeljito poskrbela, saj je takoj drugi dan zvedela, da se je hotel obesiti. Kaj je hotela drugače; dala se je pregovoriti, in ker so tisti dan pri njem klali, ni šel on z njo, marveč sosed.

In še tik pred odhodom v reber ji je objubil, da jo bo vzel. Kako nesramno je lagali! Za trdno je bila prepričana, da jo vasa, grdo vasa, in da je z dvajset napravl križ čez njo. Ni vedela, kje je vzela pot pod noge in se odpravila na trnovo pot.

Komaj je čakala, da bi vse to prešlo, da bi stekla domov in objela svojega prvorojenca in odšla daleč, daleč, kjer domuje boljše ljudje, kjer ne merijo ljudi po tem, kaj in koliko ima, koliko oravov zemlje, živine, kakšno hišo in koliko duhovnikov so dali ljudem.

Bolečina je bila vedno hujša. Mazetino delo je jelo brsketi. Grizla je ustnice do krvi, samo da ne bi zavpila. Ni mogla. Začela je rjevati. Zdal se je znova kesala storjenega dejanja. Teda zdaj je bilo prepozno. Strup v njenem telesu je začel delovati. Le nekasno se je kasneje spo-

minjala, da so na njene krike prihiteli ženske, med vsem glasovi pa je najbolj razločno slišala glas svoje matere.

Bila je še pri zavesti in slišala je, da je mati hotela pred njo. Slišala je, da je mati rjevila: »Kaj se dogaja z mojo hčerko, kaj ste ji storili vsi podležji, hočem, hočem od nje, kje jo imate, kam ste jo zaprli?« Zaman so jo ženske mirile. Slednjič so ji le odprle vrata tuje hiše in mati je obstala pred njeno posteljo.

In takrat se je zgodilo. Morda že tudi prej, saj ni vedela. Samo povedati so ji, da so sad njene ljubezni odnesli na gnoj... Zgodila se je ob tej grozni, tako grozni in nečloveški novici. Otroci je živel, živel vse dotlej, dokler ga niso odtrgali od njene telesa. In odnesli so ga na gnoj... Zdelo se ji je, da kaj takega ni mogoče, saj ne morejo biti ljudje tako podli, nečloveški, brezsrčni.

Gori v vasi pa se je oddahnila Johanova mačeha. Torej je le končano. Naš Johan, saj je mislila, bo dobil tako deviško čisto in pošteno. Kaj bi s takole v naši hiši! Naša hiša je dala dvoje duhovnikov, in veste ljudje, kaj to pomeni... Johanova mačeha ni niti zdaleč pomislila, da bi ta dva duhovnika, če sta resnično božja služabnika, obsojila njeno ravnanje. Saj bi morala, drugače bi govorila eno, mislila drugo.

Čast poštena gruntarske hiše je s tem rešena. Čast pa je prvo, kaj drugi! Kaj za to, če so neroljena otroka odnesli na gnoj, kaj zato, če M... verjetno nikoli več ne bo zdrava, če je trpela prave nečloveške muke in če se ji je zagrnulo življenje. Pa saj ji bo Johan že še navrgel kakšen božjak, da bo laže pozabila...

Toda zadnje besedo bo reklo naše ljudsko sodišče. Roka pravice tokrat ne bo imela lahkega dela. Gori v senovskih hribih, v tisti rebi, kjer se je zgodilo hudodelstvo, pa ljudje tega ne bodo že kmalu pozabili... nikoli ne bi smeli pozabiti...

Milan Vidla

NOVICE IZ ZASAVJA

PET LET DPD »SVOBODE« NA DOBRNI

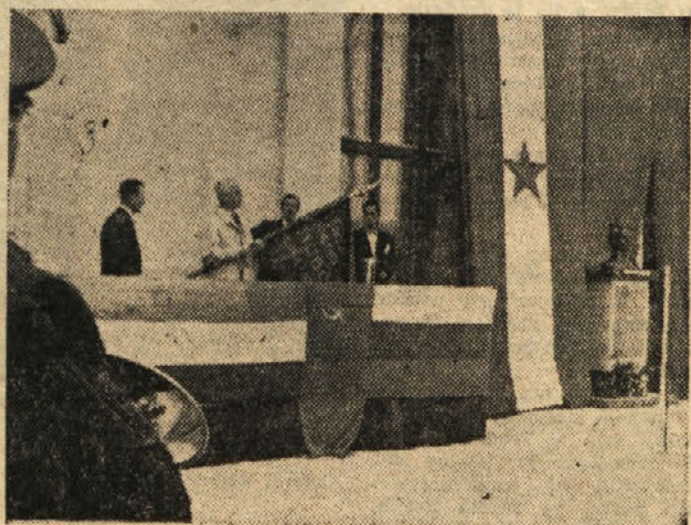
Vsejano seme je rodilo sadove

Kulturne prireditve v teku celga tedna — Krstina predstava igre domačega pisatelja — Odkritje spominske plošče padlim borcem — Razvite družbene zasluge — Med gosti so bili tudi direktor rudnika Trbovlje — Hrastnik Ljubež Ribič, direktor trboveljske cementarne Vencelj Miklavčič, predsednik OO ZB NOV Trbovlje Ivan Sorn-Bojan, sekretar MK ZKS Trbovlje Jože Piki, predsednik občine Trbovlje Ljubež Dular, predsednik okrajnega sveta »Svobode« Pavel Kovač in drugi.

Lepega spomladanskega dopoldneva so odmevali zvoki Delavske godbe na pihalu DPD »Svobode-Center« iz Trbovelj daleč okrog rudarskega naselja Dobrne, kjer so praznovali odkritje spominske plošče padlim borcem in razvitem družbeno zasluge. V teku tedna pa so se kot uvod v to slovesnost vrstile na Dobrni številne kulturne prireditve ob sodelovanju trboveljskih »Svobod«, žal pa so nekatere od teh iz objektivnih razlogov morale odpasti, kar pa ni motilo slovesnega razpoloženja na Dobrni.

Po odigranju »Internacional« je slovesnost prireditev odprl sekretar osnovne organizacije ZK Dobrna tov. Marjan Vodisek. Nato je najprej sledilo odkritje spominske plošče padlim borcem, ki je vzidana pred domom »Svobode« na Dobrni pod poprsjem narodnega heroja Ljubeža HOHRAUTA. Zatem je predsednik dobrenske »Svobode« tov. Levkarič govoril o rasti in napredku DPD »Svobode« Dobrna ter naprosil pokroviteljstva te slovesnosti predsednika občinskega LO Trbovlje tov. Ljubeža Dularja, da razvije no-

vo družbeno zaslugo. Spominske trakove so nato pripeli na zastavo mimo zastopnika občine.

Na Dobrni so imeli pred kratkim lepo slovesnost. Pred domom »Svobode« so odkrili spominsko ploščo vsem padlim borcem žrtvam fašističnega terorja in razvili novo zastavo DPD »Svobode«.

ZAGORJE

Gojenci PVM se izobražujejo. — Zadnje dni aprila so se spet zbrali mladinci — kmetič fante zagorske občine, gojenci predvojske vzgoje v šoli na Izlahah in na Poljsniku. Poslušali so zanimiva, zanimiva predavanja iz raznih področij prepotrebnega izobraževanja.

Da so taka predavanja potrebna, pričajo vprašanja, ki jih ob takih prilikah zastavljajo poslušatelji svojim predavateljem.

Ob zaključku predavanja pa so se fante iz Izlahale so udeležili prireditev na večer pred 1. majem v Zagorju.

Mladci zadružniki na Milinšah so dobili za praznik dela od KZ Milinše Wolfovo orodje. Tega darila so mladinci veselili, saj jim bo s orodjem delo vsakega olajšano.

Sprejem mladink v LMS. — Pred kratkim so imeli v gospodinjstvu šoli v Zagorju priprano slovesnost. 18 gojence so šole in sprejeli v mladinsko organizacijo.

BREŠČANICA

V nedeljo je v Breščanici gostoval aktiv LMS iz Dobove z zabavno prireditvijo »101 minuta zabave in smeha«. Program, ki so ga naštevali mladinci sami, je bil dobro pripravljen in so se točke hitro vrstile druga za drugo. Spored je bil sestavljen iz skečev in glasbe. Najbolj je poslušalce navdušil glasbeni program z vrsto domačih pesmi in popularnih zabavnih popevk, ki jih je zaigral mladinski kvartet, pel pa je tov. Jože Poček.

Poglavje zase pa je obisk te prireditve. Zlastno je, da prebivalci Breščanice niso prišli v večjem številu na to zabavo. Vzrok za to menda ne bo treba iskati drugje kot v poudenjanju gostujočih mladincev. Prireditve pa je dokazala, da so tudi mladi Dobovčani zmožni pripraviti kvaliteten program, katerim želimo še mnogo uspehov.

Z. Z.

hrkati pa so mladinke dobile tudi legitimacije LMS.

Pionirji so igrali. — Pod okriljem »Svobode« iz Zagorja so pionirji 4. razreda osnovne šole uprizorili igranje Kristine Brenkove »Mlačna in pastorka«. Treba je se posebej poudariti težnjo in željo učencev tega razreda, da tudi oni nastopijo na odru in pokažejo svojstvenost in ostalim, kaj zmorejo. Mladim igralcem in igralkam, posebej pa se režiserki Majdi Zornovi je treba izreči vse priznanje.

Jazz večer v Zagorju. — Prejšnjo soboto sta Revisko akademsko društvo in sekstet Dorka Skoberneta priredila v Zagorju jazz večer. Udeležba, ki ni bila najboljša, navzočih poslušalci pa so bili z izvajanjem zelo zadovoljni. Spored je izvajal sekstet Dorka Skoberneta, komentiral ga je pa Antek Mahkovec iz Trbovelj.

Zagorski košarkarji v Ljilji. — Oslabljeno moštvo zagorskih košarkarjev je gostovalo v Ljilji in premagalo domačine s 46:27.

Pismo obiskovalcev kina iz Cerkelj

Pred poldrugim letom je uprava brežičkega kinematografa najela od gasilskega društva v Cerkljah gasilski dom in v njem namestila svojo staro kinoaparaturu ter pričela prikazovati filme, sprva nedolga, potem pa redno po trikrat tedensko. Mi smo to zamislil seveda toplo pozdravili in bili veseli.

BREŠČANICA

V nedeljo je v Breščanici gostoval aktiv LMS iz Dobove z zabavno prireditvijo »101 minuta zabave in smeha«. Program, ki so ga naštevali mladinci sami, je bil dobro pripravljen in so se točke hitro vrstile druga za drugo. Spored je bil sestavljen iz skečev in glasbe. Najbolj je poslušalce navdušil glasbeni program z vrsto domačih pesmi in popularnih zabavnih popevk, ki jih je zaigral mladinski kvartet, pel pa je tov. Jože Poček.

Poglavje zase pa je obisk te prireditve. Zlastno je, da prebivalci Breščanice niso prišli v večjem številu na to zabavo. Vzrok za to menda ne bo treba iskati drugje kot v poudenjanju gostujočih mladincev. Prireditve pa je dokazala, da so tudi mladi Dobovčani zmožni pripraviti kvaliteten program, katerim želimo še mnogo uspehov.

Z. Z.

li, da so tudi v naši vasi začeli predvajati kar dobre filme. Naše zadovoljstvo pa ni trajalo dolgo. Dvorana, v kateri se filmi prikazujejo, je ostala namreč tudi vnaprej prav tako zapuščen kot prej, ko je v njej shranjevala KZ Cerkle krompir, samo da so v dvorani sedaj namesto krompirja postavili stare klopi iz starega kina Brežice.

Med klopi se v kinu nabirajo smeti po vsaki filmski predstavi in na glavo se med predvajanjem sporeda usipa na glavo gledalcev s stropa omet. Ljudje, ki so bili določeni, da prikazujejo filme v tem kinu, so poskrbeli za to, da se dvakrat mesečno dvorana kina pospravi in očisti.

Ali pa je to dovolj? Filmi se predvajajo v cerkljanskem kinu po trikrat tedensko; ob torkih in petkih je po ena predstava, ob nedeljah pa po tri. Dvorana je skoraj vedno polna in je v njej pri vsaki predstavi okrog 200 ljudi.

Mislimo, da je uprava brežičkega kina imela v letu in pol v kinu v Cerkljah že toliko dohodkov, da bi lahko plačala čistilko, ki bi po vsaki predstavi očistila dvorano, ne pa samo po dvakrat mesečno.

Prizadeletni voljaki — obiskovalci V. P. 3363, Cerkle

RADEČE
»ZUPANOVA MIKA« V PARNICI. Preteklo nedeljo so delavni mladinci dramske družine iz radeške papirnice uprizorili Linhartovo »Zupanova Miko«, ki jo je režiral Franc Grebenec. Delo je bilo uspešno.

»RADEČE« : OLIMP 53 (21). — V prvenstveni nogometni tekmi so domači igralci zmagali v srečanju s celjskim »Olimpom« s 5:3.

Sevnica

Pred kratkim je bil v Sevnici redni letni občni zbor stanovanske skupnosti. Njen predsednik Ivan Miakar je podal izbrano poročilo o delu hišnih svetov in stanovanske uprave. Kakor po drugih krajih, tako povzročajo tudi v Sevnici mnogo težav stara poslopja, katerih nizka najemna na zadošča niti za najnunejša popravila. Hkrati pa v Sevnici plačujejo v primerjavi z drugimi občinami še sorazmerno majhno najemnino. Nekateri prebivalci so že doslej pomagali pri premagovanju teh težav s prostovoljnimi delom, prav bi bilo, da bi jih tudi drugi posnemali. V Sevnici bo prej ko slej treba ugodno rešiti tudi vprašanje raznih obrtniških uslug, na katere morajo danes pogosto čakati absolutno predolgo.

Za predsednika stanovanske skupnosti je bil ob zaključku ponovno izvoljen tov. Ivan Miakar.

M. R.

Štáfeta mladosti skozi Zasavje v snegu in dežju

Kljub snegu in dežju je štáfeta mladosti v vseh krajih Zasavja, v Zidanem mostu, Hrastniku, Trbovljah in Zagorju, sprejela več tisoč ljudi. V Zidanem mostu so ji pripravili sprejem pred železniško postajo in je bila slovesnost navzlic slabemu vremenu nadse prirsčna. V Hrastniku pa so priredili slavnost v nabito polni dvorani »Partizan«, kjer se je zbralo preko 800 ljudi. Štáfeta je krenila naprej skozi Trbovlje, kjer je bila glavna slovesnost v Delavskem domu. Ne sneg ne dež ni motil Trboveljčanov, ki so se zbrali v velikem številu v Delavskem domu, kjer je

spregovoril predsednik občine tov. Ljubež Dular. Lepo so sprejeli štáfeto še v Zagorju, ki se je navzlic vsem težavam pomikal naprej proti Vačam. Pot proti Vačam je bila izredno težavna. Na Vačah je skupno z drugimi predal štáfetno palico zastopniku okrajna Ljubljana predsednik OLO Trbovlje, tovariš Martin Gosak.

Štáfeta mladosti so Zasavčani lepo sprejeli, skupno z njo pa so poleteli mišli do Beograda, da bi tovariši Tito svoj 65. rojstni dan, ki bo 25. maja, preživel v želji za dosegom čim večjih uspehov za blaginjo in razvoj socialistične Jugoslavije.

Dopisujte v Zasavski tednik!

1. maj v Zasavju

(Nadaljevanje s 1. strani)

sodelovala tudi godba na pihal iz Kapel.

Po proslavi je bila v domu JLA zabava, ki jo je priredil občinski odbor ZB. Čisti dobrih bo porabljen za otroke padlih borcev.

1. maja je slabo vreme delno onemogočilo izlete, ki so bili predvideni. Zato so delovni kolekti-

vi priredili več izletov tako v Šentvid in druge okoliške kraje.

VELIČASTNO ZBOROVANJE V TRBOVLJAH

Slovesnosti v počastitev delavskega praznika so se v Trbovljah vrstile že od 23. aprila dalje.

Za zaključek pa je bil na večer pred 1. majem po mestu pisan sprevod, v katerem so sodelovali vsa domača društva in organizacije, in veliko prvomajsko zborovanje pred Delavskim domom, na katerem je govoril sekretar občinskega komiteja ZKS Trbovlje, tov. Jože Piki. Ob zaključku so pevci trboveljskih »Svobod« zapeli več borbenih in delavskih pesmi. Naslednji dan je slabo vreme preprečilo nameravane izlete rudarjev in drugih delavcev v naravo.

— jak

PRAZNOVANJE 1. MAJA V VIDMU-KRŠKEM

V Vidmu-Krškem je bila letošnja prvomajska proslava ena izmed najlepših po osvo-

— m

Trboveljčani v prvomajskem sprevodu.

Jubilejni koncert v Vidmu-Krškem

Tovariš Joško Pfeifer slavi letos kar dvojni jubilej. Obhajal je svoj 70. rojstni dan in 45. obletnico aktivnega glasbenega udejstvovanja.

Da je bilo, predvsem včasih, glasbeno življenje v Vidmu-Krškem tako razgibano, je v glavnem njegova zasluga.

Leta 1919 je ustanovil v Krškem godbo na pihala, ki je kaj kmalu nastopala na izletih v Ljubljani, Zagrebu, Ma-

riboru in drugje. Kasneje je ustanovil še salonski orkester, ki je pod njegovo taktirko nastopil. Po osvojitvi je bila v Krškem ustanovljena Glasbena šola, katero tov. Pfeifer še danes uspešno vodi.

Koncert, ki je bil prejšnji petek, je bil prirejen za njegovo dvojni jubilej. Na njem se je domačinom prvič predstavil baritonist tovariš prof.

Klepac, ki je zapel arizo Lube iz opere »Trubadur« in arizo iz opere »Faust« ter Vilharjevega »Mornarja«. Pel je z občutkom in je v svojo naglase prijetno barvo glasu osvojil občinstvo, ki ga je v zahvalo nagradilo z burnim aplavzom.

Od domače »Svobode« pa je prejel šopek dehtetič nageljnove.

K dvojnemu jubileju tovariša Joška Pfeifierja je spregovoril nekaj besed predsednik DPD »Svobode« tovariš Stupar. Predsednik umetniškega sveta pri omenjenem društvu pa je jubilarju za njegovo dolgoletno, požrtvovalno in nesebično delo izročil diplomu, novo taktirko in šopek radečih rož.

Jubilantu ob njegovih pomembnih dveh obletnicah iskreno čestitamo in želimo, da bi še vnaprej tako kot doslej vodil glasbeno dejavnost v Vidmu-Krškem.

— a

HVALA, HRASTNIČANI!

Pred kratkim je v nabito polni dvorani v bolnišnici za pljučne bolezni v Novem Celju nastopil »Veseli teater« iz Hrastnika. Že za sam obisk, še bolj pa za prikazan veseli spored se vsi bolniki in ostale osebe tega zavoda druzilo »Svoboda II« v Hrastniku po tej poti še enkrat najprijetneje zahvaljujemo za pripravo presenečenja. Enaka zahvala tudi vsem ostalim, ki se nas s podobnimi prireditvami ali obiskom spominjo.

Na svidenje!

Bolnik K. D.

BAKLADA V RADEČAH

Na večer pred praznikom dela so okrog Radeč povsod zgoraj kresovi, in kraju samem pa so priredili baklado.

Na trgu v Radečah je vsem zbranim govoril o 1. maju predsednik občinskega sindikalnega sveta tov. Vojko Pohar.

Lepe slovesnosti ob tem prazniku so imeli nadalje v Zidanem mostu, na Vrhomem in še drugih krajih radeške občine.

— jak

V SEVNICI IN NA SENOVEM

V Sevnici je bila v počastitev praznika lepa pevsko-telovadna akademija s slavnostnim govorom, Senovčani pa so nameravali v kar največjem številu obiskati priključni Bohor, kaj jim je to delno preprečilo slabo vreme.

— a

To in ono iz Brežic

Dne 3. maja so v Brežicah v okviru »Ljudske potrošnice« odprli specializirano trgovino »Zeleznina in avtomateriali«.

To je edina tovrstna trgovina v Spodnji Posavju, ki nudi potrošnikom vso tehnično železnino, vse vrste električnih in drugih gospodinskih strojev, ves avtomaterial, hkrati pa ima zastopstvo »Tomos«, Koper in poseben oddelk »IAB«, Maribor.

Nova oprava v omenjenem lokalu je izdelek Mizarске delavnice v Dobovi, ki jo je izdelala iz najboljše hrastovine po konkurenčnih cenah.

Trgovino so preuredili iz pisarniških prostorov uprave podjetja, tako da uprava postane sedaj v svoji sindikalni sobi in nima ločenega knjigovodstva. Upajo pa, da bodo v kratkem dobili nove upravne prostore v prvem nadstropju iste zgradbe.

Otvoritev nove avto-trgovine v Brežicah je bila nujno potrebna, ker so Brežice važna križišče in kjer je precejšnji avtomobilski promet.

Ker smo tik pred kopalnico sezono, je prav, da spregovorimo nekaj besed o kopalskih krajih v Brežicah. Že nekaj let pogrešajo številni kopalci potrebne kabine, kjer bi spravili med kopanjem obleke.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

Občinski ljudski odbor Brežice bo skušal ugoditi želji kopalcev in skupno s Turističnim društvom postaviti primerno barako, ki bo nadomestovala kabine. Taka baraka bi bila zelo koristna.

VRAGINA FUATINU

JACK LONDON
RIŠE: BERNARD EMERIK

71.) »Ne. Dno je tule globoko, kot so gore visoke. Voda prikaže 50 metrov pod površino. Potopi se dokler ne začutiš, da je voda mrzla.«

Grief si je nekajkrat napolnil pljuča z zrakom in jih spet izpraznil, kot to delajo potapljalci: nato se je potopil in se začel spuščati globlje in globlje.

72.) Voda je bila slana, to so mu čutili ustnice in da je topla,

mu je povedalo telo; ali nazadnje je globoko doli postala občutno hladna in je bila že pomešana s sladko vodo. Potem pa mu je telo nenadoma zašlo v mrzli podzemski tok.

Potegnil je mali zamašek iz kalbaze in ko je sladka voda klockotala vanjo, je videl svetlo kajočo se senco ribe, ki je kakor poost plavalja počasi mimo njega.

73.) Kmalu potem je odplaval. Nato je ostal zgoraj in držal kalabazo, ki so postajale vedno težje, a Mauriri jih je drugo za drugo jemal s seboj in jih splozd polnil. Posel mu je šel zelo dobro od rok.

74.) »Tam doli so morski volkovci,« je rekel Grief, ko sta spet splavala na obalo.

»Eh, to so sami taki, ki se hranijo z ribami,« se je glasil odgovor. »Mi s Fuatino smo jim bratje.«

»Kaj pa tisti, ki jim pravite morski tigri? Tudi take sem že videl tle.« »Če pa tisti pridejo, veliki brat, ne bomo imeli nič vode, da bi jo pili — razen če bo deževalo.«

75.) Teden dni nato sta priplaval Mauriri in eden od Radečevcev s praznim kalabasom nazaj. V zalivu so se pojavili morski tigri. Drugi dan so bili možje na Veliki skali žejni.

»Moram poskusiti svojo srečo,« je rekel Grief. »Nocoj potvež vodo, da bi jo pili — razen če bo deževalo.«

Na svidenje!

TRADICIONALNE PRVOMAJSKE AVTO-MOTO DIRKE V TRBOVLJAH

Najboljši čas dneva zopet Draksler iz Hrastnika

Letos so organizatorji avtomoto dirk v Trbovljah že četrte priredili tradicionalne avtomoto dirke, ki so po navadi vsakega leta 2. maja. Lani je ves čas dirke deževalo. Tudi letošnji prejšnji dan, 1. maja izginel, ni bil dosti boljši. Toda na dan 2. maja prireditelji niso uspeli samo z dirkami, udeležbo dirkačev, udeležbo ljudi, marveč tudi z vremenom.

Nad 6.000 ljudi je gledalo te dirke na dirkalni progi od Dimnika do Kolarine.

Dirkači so prišli iz Ljubljane, Trzinca, Zagreba, Karlova, Kopa in Kamnika, udeležili pa so se dirke tudi domačini. Vseh tekmovalcev je bilo 45. Organizacija dirk je bila vzorna in tudi tekmovalci so dosegli prav zadovoljivo.

V posameznih kategorijah so bili doseženi sledeči rezultati:

Motorji do 125 cm: 1. Cerič Mladen (Tomos-Puch) iz Kopa v času 4:16; 2. Čibasek Milan (Tomos-Puch) iz Kopa v času 4:32; 3. Oblak Boris (Zdravko Vrhunec, Ljubljana) v času 4:39.

Vseh tekmovalcev je nastopilo 7, 1 pa je odstopil. V kategoriji motorjev do 175 cm je nastopilo 8 tekmovalcev, a trije so odstopili. V tej skupini je zmagala kompletna ekipa "Tomos" iz Kopa: 1. Cerič Mladen v času 4:06; 2. Čibasek Milan 4:22; 3. Pintar Leon 4:33.

Motorji do 250 cm: Nastopilo je 9 tekmovalcev, medtem ko je eden odstopil. Rezultati: 1. Cerič Mladen (Tomos-Koper) v času 4:06; 2. Pintar Leon (Tomos-Koper) v času 4:10; 3. Čuden Edo, Ljubljana (Puch) v času 4:11.

Motorji do 350 cm: 1. Bivice Mirko (ADM Trbovlje), na motorju "Matheis" v času 4:45; 2. Pintar Leon (Tomos-Koper) v času 4:06; 3. Podberšek Drago (Zdravko Vrhunec, Ljubljana) na motorju "Puch" v času 4:15.

Motorji do 500 cm: 1. Draksler Janko (ADM Hrastnik) na motor-

ju FN v času 4:03; 2. Bivice Mirko (ADM Trbovlje) v času 4:04; 3. Kovac Drago (ADM Trbovlje) na motorju BMW v času 4:11.

Prikolice do 1.200 cm: 1. Draksler Janko, sovozac Pavšič Stane, na motorju FN v času 4:48; 2. Bivice Mirko, sovozac Ležar Janko, na motorju BMW v času 4:55; 3. Ličen Karl in Brezovnik Maks iz Kamnika na motorju HPD v času 4:58.

Tekmovalci Janko Draksler je v času 4:03 dosegel že drugi najboljši čas dneva in s tem prehodni polet. Še enkrat ga mora osvojiti zapovrstjo in bo moral njegova trajna last.

Šport v zadnjih 14 dneh

MARIBORSKO-VAZDINSKA NOGOMETNA LIGA

Prvi poraz Rudarja in prva zmaga Proletarca

RUDAR: MLADOST (Zabok) 0:1
Kakor je moštvo trbovjskega Rudarja krepko zmagalo nad enajstletno "Mladostjo", in to prvo tekmo, ki jo je gostitelj v Zaboku proti "Mladosti" pustilo tamkaj obe točki. Edini gol, ki so ga dosegli domačini, bi golman Ahlin z lahko ubranil. Tako sta obe točki ostali v Zaboku in položaj Rudarja se je na lestvici nekoliko poslabšal.

Naslednji dve nedelji bodo nogometaši zaradi meddržavnih tekem počivali. Tako se bo moštvo Rudarja srečalo 26. maja doma s "Svobodo" iz Vazdina.

PROLETARCI ZMAGALI PROTI TEKSTILCI 2:1

Moštvo zagorskega "Proletarca" je v nedeljo doseglo prvo zmago v spomladanskem prvenstvu. Nasprotnik je bil točkar "Tekstilci" iz Oroslavja. "Proletarci" je to pot dobro zaigral. Z večjo odločnostjo napadalec bi bil uspeh lahko še boljši. Toda Zagorjani so bili zadovoljni tudi z 1:0 in z 2 točkama. Mogoče je še čas, da popravijo svoj položaj.

Prihodno tekmo bo "Proletarci" igral v Murski Soboti proti tamkajšnjemu moštvi "Sobota".

LESTVICA PO 15. KOLU		
Branik	10 16 1 1 85:22 23	
Rudar	10 10 3 3 36:18 23	
Sloboda	17 10 2 5 40:29 22	
Jedinstvo	18 10 1 7 40:34 21	
Maribor	18 9 2 7 42:37 20	
Tehtilaci	18 7 5 6 36:33 19	
Kladivar	17 9 0 8 47:35 18	
Mladost	17 7 3 8 40:49 17	
Sloga	16 5 9 4 40:54 13	
Zagorac	18 5 5 10 31:38 11	
Sobota	18 4 1 13 24:37 9	
Proletarci	18 3 2 13 18:58 8	

Tekma Kladivar s Slobodo, odigrana 21. aprila v Celju je razveljavljena in se bo ponovila 19. maja v Velenju.

MARIBORSKO-CELJSKA NOGOMETNA LIGA

Krepka zmaga "Svobode" proti "Celju"

SVOBODA (TRBOVLJE) : CELJE 7:2 (4:2)

No — tokrat so igralci "Svobode" iz Trbovlj zaigrali tako, kot je treba. Napad je bil uspešen in omeval. Rezultat tega je bil, da je nasprotnikovo mrežo potresel sedemkrat, medtem ko so bili gostje iz Celja uspešni samo dvakrat.

Hisa, nova, enostanovna, ob ulici Senovo-Brestanica, se ugodno in lahko prodaja. — Ivan Lubi, Senovo 36.

ZIDAN STEDILNIK, dobro ohranjen, prodaja za 7.900 din. Alfonz Vergeja, Brežice, Gregorčičeva 2.

V ZAMENJAVO za sobo grem pomagati v gospodinjstvu. Marija Klavčič, Trbovlje, Bevkova 19.

PRODAJ OTOVSKIH VOZČIKOV in stiskalnice za sadje. — Naslov v upravljalni listu.

PRODAJ GLOBOK IN SPORNI OTROŠKI VOZČIK. — Vojte, Trg svobode 2, Trbovlje.

PREKLIC

Podpisana Ivanka Hren, gospodinja, Trbovlje, Partizanska 29 izjavljam, da nimam nobenega vzroka trditvi o tov. Rudiju Kralju, nam. TNZ v Trbovljah, da je poslal svojega otroka k obhajilu, in se je moja zadevna izjava napačno razumela.

OBVESTILO

Upraviteljstvo osnovne šole Trbovlje — Vode obvešča vse starše šol obveznih otrok, rojenih v letu 1950, da bo vpisovanje v I. razred osnovne šole od 13. do 15. maja 1957 med 8. in 11. uro. Dopisne vloge, ki jih bodo prejeli, bodo priložile tudi potrdilo o celjenju proti kozam in davici.

OBVESTILO

Denarna loterija Rdečega križa Slovenije je iz tehničnih razlogov preložena na 19. maja letos. Zrebanje bo javno v Ljubljani. Ostalo je še nekaj srečk po 100 din. Dobite jih pri vseh organizacijah Rdečega križa in pri njenih poverljivih. V Ljubljani jih lahko kupite tudi v trafikah. Čisti dobitek loterije je namenjen gradnji mladinskega okrevališča na morju. Podprimo, zato vsi to človekoljubno kato. Sindikati nabavite srečke kolektivno!

OGOMETNA EKIPA IRS ZAGORJE

Šport v zadnjih 14 dneh

MARIBORSKO-VAZDINSKA NOGOMETNA LIGA

Točka za Bratstvo

Bratstvo : Drava (Ptuj) 3:3 (2:1)
"Bratstvo" iz Hrastnika je v nedeljo gostovalo v Ptuj proti "Dravi". Medtem ko so gostje v prvem polčasu po boljši igri vodili z 2:1, so v drugem delu igre popustili. Navzlic temu so dosegli neodoljeni rezultat in osvojili dragoceno točko.

Gole za "Bratstvo" so dali Kleinovšek, Kavsek in Kolmančič.

REPUBLIKO PRVENSTVO V KOSARKI

Rudar premagal "Postojno"

Rudar (Trbovlje) : Postojna 84:41 (25:23)

Po dveh zaporednih porazih je ekipa "Rudarja" preteklo soboto slavila svojo zmago, in sicer proti Postojni. Rudarjevi so svojo dokaj visoko zmago z dobro premišljeno igro dosegli šele v drugem polčasu.

NOGOMET

TVD "Partizani" Videm-Krško : madžarski emigranti 4:1 (2:1)
Pri povratnem srečanju so po tehnični igri zasluženo zmagali domači igralci.

Tehnično so se zelo dobro izkazali, žal pa ni bilo na sportni višini vedenje posameznih igralcev. Madžarskim emigrantom sta dva igralca popolnoma onemogočila domačo zmagazidare. Pri gostih so bili strelci Stamenkovič (2), Prokič in Suljagić, ki je predstavljali najboljši trio Brežičanov. M. T.

OKRAJNO EKIPNO PIONIRSKO ŠAHOVSKO PRVENSTVO V VIDMU-KRŠKEM

Preteklo nedeljo je bilo v Vidmu-Krškem okrajno ekipno pionirsko prvenstvo v šahu, katerega so se udeležili najboljši ekipe posameznih občin.

Predhodno so imeli po vseh občinah našega okraja občinska šahovska prvenstva. Prihodno pravico sodelovanja na okrajnem šahovskem prvenstvu.

Na okrajnem šahovskem prvenstvu so bili najbolje zastopani starejši pionirji, nato starejši pionirke, mlajši pionirji, medtem ko so se mlajše pionirke odzvale iz Vidma-Krškega in iz Zagorja.

Pri starejših pionirjih so zmagali šahisti iz Hrastnika z 21 dobrih točkami, njim pa so sledile ekipe iz občine Brežice (18 in pol točke) Zagorje (18), Trbovlje (17 in pol), Sevnica (12), Radče (11), Krško (10 in pol) in Senovo (8 in pol točke).

Pri starejših pionirkah je zmagala ekipa iz občine Videm-Krško s 16 točkami, njim pa so sledile ekipe iz Trbovlj (14 in pol), Zagorje (8), Radče (8), Hrastnik (7 in pol) in Senovo (6).

Med mlajšimi pionirji pa se je najbolj izkazala zmagovalna ekipa iz občine Brežice, ki je dosegla 12 točk, ekipa iz Zagorja (9), Trbovlje (7), Senovo in Videm-Krško pa sta dosegli 6 in pol točke.

Mlajše pionirke iz Vidma-Krškega pa so premagale Zagorjance z rezultatom 4:0.

Organizacija tekmovalja je bila zelo dobra, saj so pomagali pri izvedbi najboljši pionirski šahovski voditelji iz vsega okraja.

Na tem tekmovalstvu so si privržence prvomestne ekipe pravico do republiškega tekmovalja, ki bo po vsej verjetnosti že prihodnji teden.

OKRAJNO ŠAHOVSKO PRVENSTVO V TRBOVLJAH

Mladinec Hinko Jazbec šahovski prvak okraja

Pred 1. majem so se pomerili v turnirju za okrajno šahovsko prvenstvo najboljši šahisti Zasavskega okraja. V turnirju so sodelovali trije igralci iz Trbovlj, dva iz Zagorja in en iz Hrastnika. Tekmovalci so se udeležili: za SD "Rudarja" iz Trbovlj Mirko Stribar, France Gerželj in Hinko Jazbec ml., nadalje Zvone Drnovšek, za SD "Svobodo" iz Trbovlj Tone Drobnj in Jozse Sever, za "Svobodo" I. iz Hrastnika Franc Ravnikar, za "Svobodo II" iz Hrastnika Marijan Majes, Cveto Milenkovič in Lojze Marinko, za "Svobodo" iz Brežice pa Stane Preskar in Franc Keše.

Izid tega tekmovalja je bil sledeč: 1. Hinko Jazbec ml. 10,5 točke; 2. France Gerželj 10 točk; 3. Mirko Stribar 8 točk; 4. Cveto Milenkovič 6,5 točk; 5.—7. Zvone Drnovšek, Franc Ravnikar in Jozse Sever po 5 točk; 8. Tone Drobnj 4,5 točk; 9. Marijan Majes 3,5 točk; 10. Stane Preskar 3 točk; 11.—12. Franc Keše in Lojze Marinko pa po 2,5 točke.

V brzoturnirju je zmagal France Gerželj s 2,5 točkami pred Stribarjem (0), Milenkovičem, Jazbecem (7) in ostalimi.

KINEMATOGRAFI

Kino "Delavski dom" Trbovlje bo predvajal do ponedeljka amer. barvni film "Mirni človeki". Naslednji teden od točka do šestih nemški film "Močnejši od nočnega".

Kino "Svoboda-Trbovlje II" bo imel na sporedu do ponedeljka amer. kavbojski film "Človek iz za puške".

Kino "Svoboda-Dobrina" od 11. do 13. maja amer. barvni film "Nežna pesem"; 16. — 20. maja ruski barvni film "Stridešest-prv".

Kino Brežice: 11. maja amer. barvni film "Jubineja divjega zapada"; 12. — 13. maja ital. barvni film "Zena z reke"; 15. — 16. maja franc. film "Otroci ljubljene"; 17. — 18. maja amer. barvni film "Človek iz Alama"; 19. — 20. maja franc. film "Lepotice noči"; 18. do 19. maja nemški barvni film "Kamunio sree".

Kino Brestanica: 11. — 12. maja amer. barvni pustol. film "Skrlatna dolina"; 15. — 16. maja ital. film "O. K. Nerone"; 18. — 19. maja ruski barvni film "Stridešest-prv".

Kino "Svoboda" Kisovec: 11. — 12. maja amer. barvni pustol. film "Vojedni dvorca Zende"; 15. do 16. maja amer. krim. film "Pod okriljem zakona"; 18. — 19. maja amer. barvni zabavni film "Karneval v Teksasu".

Kino "Triglava" Zagorje: 11. — 13. maja amer. film "Obsojenec"; 15. do 16. maja amer. mlad. film "Mali haneec"; 18. — 19. maja amer. glasbeni film "Bell jorgovan".

Kino "Svoboda" — Zasavje Trbovlje: 10. — 13. maja franc. zabavni film "Frizer za dame".

Lepa zmaga mladih zagorskih rudarjev

Golenci Doma Industrijske rudarske sole v Zagorju (IRS) se v prostih urah precej ukvarjajo s športom. Poleg odbojke, namiznega tenisa, šaha, streljanja in drugih športov jim je najbolj priljubljen nogomet. V letošnjem šolskem letu so že večkrat tekmovali z drugimi sorodnimi šolami, vendar doslej še niso bili premagani.

V okviru letošnjih prvomajskih prireditev so napovedali dvobojsko tekmo z Metalurške industrijske sole v Storah (MIS). Tekmovalje je bilo združeno z otvoritvijo nove strojne delavnice tamkajšnjih sole. Ker v Storah niso imeli pripravljenega igrišča za odbojko in mal raket, so se golenci obeh šol pomerili le v nogometu in šahu.

Učenci MIS Store so mlade zagorske rudarje zelo sprejeli, jim pokazali svoj internet in kako, hkrati pa jim tudi razkazali, šolo, v kateri področji delujejo. Golenci Zagorja niso imeli močnega nasprotnika, zato so na tekmovalje dobro pripravili. Naslednji dan so se pomerili v Savinjsko dolino, saj so dvobojsko tekmo z lepoto zmagovali s 4:0, v šahu pa s 17:5.

T. K.

Šahovsko sindikalno prvenstvo v Trbovljah

V šahovskem sindikalnem prvenstvu v Trbovljah so posamezniki na moštvo igrali 8 in 9. kolo in je končen rezultat sledeč: Moštvo Rudnik I je doseglo 33 točk, Električna Trbovlje 33 točk, Rudnik II 28,5 točk, Industr. kovin. šola 27,5 točk, Strojna tovarna Trbovlje 27 točk, Cementarna 26,5 točk, Stroj. mizarstvo Trbovlje 17,5 točk, TNZ — sodišče 15,5 točk, Elektrostrojni Trbovlje pa 8,5 točke.

SAH NA TRBOVLJSKI GIMNAZIJ

V okviru mladinskega tedna, ki ga prireajo dijaki gimnazije v Trbovljah, so odigrali šahovski turnir mladinskih ekip. Igrala so moštva gimnazije, Strojne tovarne Trbovlje, Industr. kovinarska šola, Rudarska šola in mladinci Strojne mizarstva Trbovlje.

Na tem turnirju so dosegli mladinci Industrijske rudarske sole 15 točk, mladinci STT 14,5 točk, Gimnazija 13,5 točk, Industrijska šola 12,5 točk, mladinci Strojne mizarstva pa 4,5 točke.

TVD "PARTIZANI" VIDEM-KRŠKO: MADŽARSKI EMIGRANTI (Brestanica) 14 (1:2)

Nogometni trener TVD "Partizani" Videm-Krško, tov. Istenič je izvedel, da so med madžarskimi emigranti, ki bivajo v Brestanici, tudi dobri nogometaši. Povabil jih je na nogometno srečanje, ki je bilo na stadionu "Matije Gubca" v Vidmu-Krškem.

V začetku tekme so se gostje postavili bolj kot ne v obrambo, dokler niso uredili svojih vrst. Opaziti je bilo, da niso vigrani. Toda kmalu so pokazali, da so domači nasprotniki, kot so domačini pričakovali. S hitrimi prodori in lepimi kombinacijami so dosegli že v prvem polčasu dva gola. Domačini so znižali rezultat na 2:1 in enajstmetrovke.

Drugi polčas je bil še bolj živahen. Njihovo prerokovanje, da bodo pravo igro pokazali šele v zadnjih desetih minutah, se je uresničilo, kajti v tem času so popolnoma nadvalili domače moštvo in tako zmagali z rezultatom 4:1.

Kakršna je bila propaganda za prireditelje, takšen je bil tudi obisk. Ze dolgo ne pomnijo, da je bilo na nogometni prireditvi preko 1000 gledalcev. Tekmo je organizirala in vodila Kmetijska zadruga Trbovlje, ki je morala nad tem navijači vzgledovati, saj so neprestano vznemirjali za svoje moštvo.

OKRAJNO ŠAHOVSKO PRVENSTVO V TRBOVLJAH

Pred kratkim je začel delovati na Orehovem pri Sevnici nov vodovod. S tem so se izpolnile desetletne stave obilube, o čemer so razpravljali na najrazličnejših sestankih vaških odborov.

V naših socialistični izgradnji se je sedaj uresničila vaščanom tudi ta želja. Za izgradnjo gre zavalja predvsem občinskemu LO Sevnica za dano podporo, zlasti pa predsedniku Karlu Kolmanu za osebno prizadevanje, da so z deli čimprej končali. Prav tako zasluži priznanje tov. Franc Radišek, ki je tudi vložil mnogo truda v to delo, nadalje tov. Stane Blaznik za solidno strokovno pomoč. Seveda se je treba zahvaliti

tudi vsem vaščanom, ki so prav pridno pomagali pri izgradnji tega potrebnega vodovoda.

VREME

ZA ČAS OD 10. DO 19. MAJA

V zadnjih dneh tekočega tedna in v zadnjih dneh prihodnjega tedna kratkotrajne padavine z nevihtami in ohladitvijo. V ostalem (nekako 12. maja dalje) v splošnem ugodno, deloma jasno vreme in so v tem razdobju možne le manjše krajevne padavine ali nevihte. Temperatura se bo postopno dvignila.

Nadaljnji izgled: Proti 20. maju pričakujemo ponovno močno ohladitev s padavinami.

RAZGLAS

Rok za vlaganje prošnji za sečno dovoljenje za sečno sezono 1958

V smislu člena 7 uredbe o sečnihah gozdnega drevja (Ur. list LRS št. 30-116-54) z dne 5. avgusta 1954, in (štev. 6-10-56) z dne 8. marca 1956 se za območje OLO Trbovlje razpisuje rok za vlaganje prošnji za izdajo sečnih dovoljenj za sečno sezono 1958.

Rok za vlaganje prošnji se določa od 1. maja do 15. junija 1957.

Prošnja za sečno dovoljenje mora biti spisana na predpisnem obrazcu in mora vsebovati zlasti: podatke o prostoru (ime in bivališče oziroma sedež), zemljiškoknjižne podatke in podatke o kraju, kjer se namerava sekati, podatke o količini in vrsti lesa, podatke o tem, kdo bo izvršil sečnjo, in namen sečnje.

Prošnje za sečno dovoljenje se vlagajo pri pristojnem občinskem ljudskem odboru, sicer pa pri pristojni revirni gozdni upravi.

Prošnje vložene v rednem roku so v smislu točke 1. člena 6, zakona o takšah proste kolkovine.

OKRAJNA UPRAVA ZA GOZDARSTVO TRBOVLJE

Izpred sodišča

S KAMNOM NA LOVSKEGA TOVARISA

Jože Kozinec iz Dovškega in Franc Peternejl sta 24. marca letos skupaj na lov, domov grede pa sta se ustavila v kleti nekega znanca in se tam opila — zlasti prvi, ki se je kar na lepega zalpil prepričati, da lovski tovarisi niso bili ostalo samo pri prepričanju. Kozinec je pred Peternejlom odšel domov po noč in skupaj s svojim bratom Francem Kozincem hotel nasproti Peternejlu. Noč je Jože Kozinec se pravočasno vzel za glavo, vendar ko so se Peternejlom srečali, sta ga oba brata pričela izlivati, končno sta ga pa še oba večkrat s kamnom udarila po glavi in desni roki in ga, ki je telesno poškodovan, tako da je moral iskati zdravniško pomoč.

Na glavni obravnavi sta Jože in Franc Kozinec dejanje priznala in tudi obljubila plačati Francu Peternejlu nastale stroške in nekaj za bolečine. Vse to je sodišče upštevalo kot olajšilno in oba brata, ki do sedaj še nista bila kaznovana, obsodilo vsakega na 21 dni zapora, na solidarnem, ki lo obsojencev kazni, zahteva Francu Peternejlu v znesku 5.750 din in na plačilo stroškov kazenskega postopka, vsakega posebej pa še na 300 din povprečnine.

SREČO JE PREROKOVAL
Lansko jesen se je oglašil pri M. T. v Trški gori Stjepan Nikolič iz Zagreba in spraveval za staro železo, obenem pa se ponudil M. T., da ji napove srečo s roke. Ta je res v to privolila, in ko je Nikolič trdil, da je prijel vse začarani in da potrebuje čimveč denarja, da jo bo rešil, mu je izročila 3.000 din. Nikolič je denar spravil, pred odhodom pa je obljubil, da bo prihodnji dan denar vrnil. M. T. pa je še pravočasno sprevidela, da jo je napovedovalec sreče ogoljufal za tri tisočake in je zadevo se naznanila organom LM, ki so Nikoliča izsledili in pri njem našli tudi še ves denar, ki ga je T. M. dobila nazaj.

Zaradi kaznivga dejanja gojiljije se je Stjepan Nikolič zagovarjal pred sodiščem, kjer je dejanje priznal ter v odgovor povedal, da se je napovedovanju sreče pač nekaj zlagal. Sodišče ga je obsodilo na 1 mesec zapora, plačilo stroškov kazenskega postopka in 500 din povprečnine.

KAZNI SE JE HOTEL IZOGNITI
Zaradi kaznivga dejanja hude telesne poškodbe je bil leta 1955 Jože Božičnik iz Koprivnice obsodjen na leto in 15 dni strogega zapora. Zaradi kaznivga dejanja je bil zbežal preko državne meje v Avstrijo, kjer se je zadrževal do 4. marca letošnjega leta, ko je bil po izročitvenem postopku izročen našim oblastem.

Zaradi kaznivga dejanja prepovedanega prehoda čez državno mejo se je obtoženec pred sodiščem v Vidmu-Krškem in bil za to dejanje ob upoštevanju prejšnje kazni za hudo telesno poškodbo, obsojen na strogo kazni 1 leto in 3 mesece strogega zapora.

ZARUPLJENI SVINJI ZAKLAL IN PRDAL
Aljozu Pavkoviču Jelenka je obhitel dočimbi lanskega leta zarubila dva prašiča za krite iz vrstljive terjate K.I. V času odrejen prodaje pa je obdolženec enega prašiča zaklal, drugega pa prodal in tako onemogočil priskrbo. Zaradi kaznivga dejanja obsojdanca tujih pravic za je sodišče obsodilo na 3.000 din denarne kazni, na plačilo stroškov kazenskega postopka in 300 din povprečnine.

ZARADI SAMOVOLJNOSTI KAZNOVANA
V hiši Frančiška Vizlar na Rakli je stanoval B.L., ki je bil v zadnjem času zaradi narave službe po več dni doma. Frančiška Vizlar pa je nekega dne v letošnjem februarju njegovo stanovanje izpraznil in v izprazneno stanovanje vselila novega stanovanca. Zaradi samovoljnosti dejanja izpraznila in v izprazneno stanovanje vselila novega stanovanca je bil Vizlar obsojen na 1 leto in 3 mesece strogega zapora.

REŠITEV NAGRADNE UGANKE IZ 17. STEVILKE

Rešitev nagradne uganke, ki smo jo objavili v 17. številki "Zasavskega tednika", se glasi: **L I S I C A**. Zreč je tokrat prisodil prvo nagrado Hinku PALČICU, učenca 2. c

TOBAK IN RAK

V zadnjih letih se mnogo govori o atomskih poskusih, ki ogrožajo človeštvo, pogosto pa se obravnava tudi vprašanje povezave med kajenjem in rakom. Pretekli mesec je kar več ameriških znanstvenih zavodov, ki se ubadajo izključno s tem vprašanjem, objavila dvojne znanstvene poročila o rezultatih dolgoletnih znanstvenih raziskovanj. Obe poročili sta naletela na močan odmev. Prvo poročilo govori o dokončnih izsledkih glede vprašanja, ali cigarete povzročajo rakasta obolenja

na pljučih, in na vprašanje, ali je mogoče izdelati cigarete, ki ne bi bile nevarne. Na svetu je na stoitne kadilcev, zato ni nič čudnega, če oba problema vse te milijone ljudi zanimata. Štiri ameriške ustanove: Državni zavod za proučevanje raka, Državni zavod za srčne bolezni, Ameriško združenje specialistov za raka ter Ameriško združenje specialistov za srčne bolezni so že pred nekaj leti ustanovili skupen odbor sedmih vidnih znanstvenikov, ki so mu zaupali nalogo,

da dokončno pove, do katere mere in kako vpliva kajenje na rakasta obolenja na pljučih. Skupina znanstvenikov z dr. Frankom Strongom je v začetku letošnjega aprila izdala svoje poročilo, ki je bilo objavljeno na prvih straneh skoro vsega ameriškega tiska. To poročilo pravi v glavnem tole:

Kajenje cigaret je zares eden izmed vzrokov, in to glavni vzrok za rakasta obolenja na pljučih. Njihova nevarnost raste s količino tobaka, ki ga pokadimo. Možnost, da bo kadilec, ki pokadi od pol do enega zavojčka cigaret na dan, zbolel za rakom na pljučih, je od pet do petnajstkrat večja kot pri nekadilcih. Pri ljudeh pa, ki pokadijo po dva zavojčka cigaret na dan, pa se ta možnost poveča do 27-krat.

Kajenje pa nikakor ni edini vzrok rakastih obolenj na pljučih. Drugi glavni vzrok je nedvomno s dimom pokvarjen zrak. V angleškem mestu Liverpoolu, kjer je ozračje polno dima 50 odstotkov smrtnih primerov raka na pljučih pripisujejo kajenju, 35 odstotkov pa s dimom pokvarjenemu ozračju. Raziskave v ZDA so pokazale, da je ozračje, ki je polno tovarniškega dima, vzrok 31 odstotkov obolenj za rakom na pljučih. Ostalih petnajst odstotkov pa pripisujejo še neugotovljenim povzročiteljem.

Tretji zaključek navedene sedmorice znanstvenikov pa pravi, da doslej še ni nobenih dokazov, da bi kajenje v kakršni koli meri povzročalo srčne bolezni. Kajenje, zlasti kajenje cigaret, je eno izmed velikih nevarnosti za zdravje in

očitno je, da je med kajenjem in rakom na pljučih neka vzročna zveza, zato je nujno potrebna proučitev tudi neke splošne zdravstvene ukrepe, ki bi bili usmerjeni v ta namen. — konča poročilo uglednih znanstvenikov.

Samo ob sebi je razumljivo, da ustvarja ta ugotovitev precej alarmantno vzdušje, in zato se mnogi vprašujejo, kakšne ukrepe predlagajo ti znanstveniki proti temu. Toda omenjeni odbor sedmih znanstvenikov ni predlagal še nobenega ukrepa, pač pa vztraja pri tem, da se raziskovanje nadaljuje, da se odkrijejo tiste sestavine v tobakovem dimu, ki povzročajo rakasta obolenja na pljučih. Šele tedaj bo mogoče začeti s potrebnimi ukrepi proti temu.

Zdi se tudi, da so vsi doseženi filtri pri cigaretah neučinkoviti, ker zadržujejo le majhen odstotek dima. Nič manjše senzacije od gornje novice ni napravila druga vest o izsledkih znanstvenega raziskovanja, ki je bila objavljena pred kratkim.

Cepprav ni sestavina v tobakovem dimu, ki povzroča rakasta obolenja na pljučih, še odkrita, postane cigareta lahko povsem nevarna, pa čeprav se ta neodkrita sestavina niti ne izloči. Do tega zaključka je prišel 34-letni dr. E. L. Wynder iz znanega ameriškega zavoda za rakasta obolenja Sloan Kettering, ki se že iz študentskih let ukvarja z vprašanjem povezave med kajenjem in rakom.

Dr. Wynder je skupini znanstvenikov v Chicagu svoje razlage prikazal tako: substanca, ki povzroča raka, ni v tobako-

vih listih v njihovem prirodnem stanju. Njegova skupina znanstvenikov je to dokazala s tem, da je iz prirodnih listov tobaka izdelala »smolo«, ne da bi tobak sežgala. To smolo so Wynderjevi sodelavci preizkušali na miših, kjer se rak ni pojavil. Ko pa so liste tobaka sežgali pri različnih temperaturah in tako iz njih napravili »smolo«, se je rak pojavil. Smola, ki so jo dobili pri temperaturi od 560 — 720 stopinj C, je povzročila le nekaj primerov raka. S smolo, ki so jo pridobili pri sežiganju tobaka pri 800 — 880 stopinj C, pa se je odstotek obolenj močno povečal. Iz tega sklepajo, da substanca, ki povzroča raka, nastaja samo pri izogrevanju tobaka pri visokih temperaturah.

Dr. Wynder je ob pomoči ameriškega kemika Wrighta tudi odkril, od kod izhaja tista sestavina, ki povzroča raka. Z določenim postopkom je odstranil s tobakovega lista plastovsko, ki varuje tobakovo listje, in iz tega voska dobil »smolo«, ki je bila — kar zadeva rakasta obolenja — desetkrat močnejša kot navaden tobak. V petih mesecih so vse miši, ki so bile okužene s 5-odstotno raztopino te smole, pokazale začetne faze raka. Zato meni dr. Wynder, da je prav ta sestavina tista, ki povzroča rakasta obolenja. Iz tega razloga misli ta zdravnik, da bi z odstranitvijo te plasti voska odstranili tudi nevarnost rakastih obolenj. Wynder sicer ne pove, kakšen okus ima taka cigareta, to pa zato, ker kot nekadilec o njej ne more presojati.

Ta postopek je po Wynderjevem mnenju zelo enostaven: po njegovem mišljenju bi bilo najbolje kaditi pipo, ker v njej gorijo tobak pri 767 stopinj C, se pravi pri temperaturi, pri kateri rakasta obolenja niso tako pogosta.

Elegantno za tale čas...

POLITIČNI MOZAIK

KER JE NAPAČNO ZATROBIL...

Mehiško vojno sodišče je obsodilo vojnega glasnika, narednika Silvestra Mendosa na izgubo vojaške službe, ker je pri igranju nacionalne himne napak zatrobil...

NACISTIČNA PROSLAVA

20. aprila je rojstni dan največjega zločinca sveta Adolfa Hitlerja. In ker na Nemskem zelo spoštujejo tradicije, vsaj ponekod, so tu pa tam v znamenju tega radicije proslavili tudi rojstni dan kanclerja tretjega rajha. V Salzburgerju blizu Brunschwica so bili nacisti porušili osemdeset grobov na židovskem pokopališču in spomenik žrtvam Hitlerjevega terorja.

Na ostanek porušene spomenika so paterično napisali: »Zbudi se, Nemčija! Smrt Zidom!«

UPRAVIČEN PONOS

Angleški konzervativni poslanec R. F. Crouch se je v angleškem parlamentu pritožil, da stojijo na mizah v restavraciji parlamenta stekleni pepelniki z napisom: »Made in Germany«.

NIČ VEČ OČITANJE...

Nedavno je ameriška vlada — hotela se izogniti večim očitkom zasebnih kapitalistov — prodala 24 tovarn za izdelovanje umetnega kavčuka privatnikom in se tako izognila namigavanjem, da podpira državni kapitalizem. Ni važno, da so te tovarne postavili med vojno z velikanskimi javnimi stroški.

EISENHOWERJEVI BRATJE

Predsednik ameriške vlade Dwight Eisenhower ima tri brate: Earla, Milтона in Edgara.

Prejšnji mesec so nekateri ameriški časniki priobčili tole: »Senzacionalni prepri v družini Eisenhower bi se lahko spremenili v politični škandal.«

Edgar Eisenhower, advokat v Takom, je dal intervju agenciji INS, rekoč: »Ne razumem, kaj je nagnalo Dwighta, da letos zahteva tako velik poročun. V predvolilni kampanji se je zavzemal za nasprotno. Rad bi vedel, kdo je nanj vplival?«

Edgar je mislil, da vpliva na predsednika njegov osebni pomočnik Sherman Adams, siva eminenca Bele hiše in Paul Hofman, nekdanji šef Marshallova plana.

Toda 18. aprila so agencije javile: Trije bratje so se znašli v Beli hiši. Pri kosilu je bilo trinajst povabilencev. Edgar je dejal novinarjem, da ni nobenih nesoglasij v družini. O vplivih ni govoril...

Nenavadni vojni običaji

V balkanskih vojnah in v začetku prve svetovne vojne so vojskujoci se države uporabljale letala za opazovanje sovražnih položajev. Toda kadar so sovražna letala letela nad sovražnikovimi četami, se vojaki niso skrivali in iskali zaklonišča, pač pa so s položajev opazovali njihov let in se čudili hrabrosti pilotov. Ker letala niso bila oborožena, se v zraku tudi niso bojevali. Pri srečanju dveh sovražnih letal

sta pilota mirno letela drug mimo drugega in si včasih tudi pomahala z roko.

Nekoč — bilo je avgusta 1914. leta — sta se v zraku srečala avstrijski in srbski pilot. Srbski pilot je kot navadno pomahal z roko. Tudi Avstrijec je storil podobno, vendar s to razliko, da je v roki držal revolver. In ko je srbski pilot mahal z roko, so mu mimo glave zabrnala zrna sovražnikovega revolverja.

Avstrijski so že ob koncu leta 1914 začeli oboroževati svoja letala s mitraljezi in avionskimi bombami. Odslej so se začele v zraku borbe. Piloti so se odslej namesto z mahanjem rok pozdravljali z mitraljejskimi rafali. Toda sedaj se je pojavil drug, še mnogo bolj nenavaden običaj: če je bil pilot zbit na sovražna tla, vzel njegova letalska odaljačja in škornje, in vse to ob ponovnem letu spustil na njegovo letališče. To je pomenilo v tistih časih čast proti hrabremu nasprotniku in lahko bi dejali — zadnjo pošto.

Dogajalo pa se je, da je bil pilot, ki je spuščal trofeje na sovražno letališče, zbit na tla, bodisi zaradi letal ali protiletalske obrambe. Tako so leta 1917 sovražni letalci spuščali na letališče take trofeje. In samo v enem dnevu so nad letališči izgubili življenje trije francoski in trije nemški piloti. Njihove trofeje so kasneje izmenjali pešci v času nekega zatišja.

Prav tako je bil običaj, da so zbitim pilotom, ki so ostali pri življenju, priredili slovesne večerje v štabu enote, katera jih je ujela. Samo da je bil namen teh večerij bolj obveščevalnega pomena. Namreč piloti so dobro jedli in pili, in kmalu so postali tako brbljavi, da so začeli govoriti, ne vedo, da dajejo dragocene podatke sovražniku.

PARTIZANSKI KURIR JAKEC

To je bilo tisti čas, dragi prijatelji, ko so vaši očeti odšli v gozdove in branili našo zemljo pred sovražnikom. Verjetno so vam že v šoli tovariši in tovaršice pripovedovali o Nemcih, ki so hoteli zasužnjiti domovino, zato bomo tudi tokrat pripovedovali, kako je Jakec prebental Nemce in rešil ujete partizane gotove smrti.

Se to moram povedati: Jakec je danes že postaven fant; izučil se je za rudarja in tam v trboveljski jami dan za dnem koplje premog, da vas v šoli in doma ne zebete. Zelo rad pa se še spominja tistih težkih dni, saj so se mu globoko vtisnili v spomin.

Bilo je takole: k Jakčevi materi je nekega pomladnega večera prišel sedesov stric Jože. Jakec se je v kotu igral, razločno pa je slišal, da je stric Jože povedal mami, da bodo Nemci naslednjo noč odpravili ujete partizane iz zaporov, ker jih nameravajo ustreliti. In Jakec je še slišal, da je mati od-

vrnila: »Jože, ne morem iz mesta, Nemci so me že zadnjič sumljivo opazovali. Najti bomo morali koga drugega.«

Jakec je pustil igrače in prišel bliže. Stric Jože ga je pogladil po laseh in nekaj zamrmral. Potem se je udaril po čelu in dejal, da bi lahko Jakec odnesel pošto.

Mati ni hotela ničesar slišati, kajti Jakcu ni bilo več kot šest let. Stric Jože pa je Jakca kar vprašal: »Jakec, nisi več tako majhen, da ne bi zmogel, bi hoteli nesti partizanom v gozd pismo?«

Jakec je bil takoj navdušen in šele ko sta več kot ura prigovarjala materi, je tudi ona privolila.

Jakec je samozavestno stopal proti bloku. V rokah je nesel košarico za cvetje, v laseh, pod čepico pa je nosil dragoceno pismo. Nemci so ga ustavili. Jakec se ni zmedel, marveč jih je začel prijemati za svetla gumbe in besedilci, da jim bo pri-

nesel nazaj grede polno cvetlic. Na da bi vprašal za dovoljenje, je smuknil ven in počasi stopal po stezi. Hodil je polno uro, ko ga je ustavil glasev »Stoja, Jakce!« se je obrnil in zagledal iz grmovja dolgo jekleno cev. Ni se ustrašil niti za tem, ko je iz grmovja stopila velika postava s peterakro na glavi. Povedal je, da mora takoj k komandirju. Ta pa ni hotel ničesar slišati. Šele ko je povedal svoje ime, ga je partizan prijel za roko in peljal proti neki jaski.

Zdaj je stal v krogu partizanov. Vsi so mu stiskali roko in odgovarjali je moral na desetino vprašani. Potem ga je komandir potegnil na stran. Jakce je segel pod čepico in molče dal pismo.

Naslednjo noč so partizani rešili desetino partizanov gotove smrti. Še preden so krenili v gozd, se je pri Jakčevih oglašila zastaven partizan in podaril Jakcu hitovko. To je bilo za Jakca najlepše darilo. (V)

FRANCOSKI VOJAKI V ALZIRU, KJER POSTAJAJO TLA ČEDALJE BOLJ VROČA, PAZLJIVO PREGLEDUJEJO TUDI VSAKO ŽENSKO

E. E. L.

SKRIVNOST SANATORIJA

10

»Knjiga je gori v moji sobi. Nameravala sem jo vrniti gospe Petersen neprebrano, kajti navsezadnje sem prišla semkaj zato, da se odpočijem.«

»S tem pa, kot kaže, niste imeli posebne sreče. Sicer pa — ali lahko to knjigo vidim? Da si boste z menoj na jasnem: sem namreč specialist za slabe ljubezenske romane!«

Nasmejati se je in tudi Martina se je morala smejati komisarju. »Potem vam bom knjigo dala, da si jo boste prihranili za branje v postelji pred spanjem!«

Nato sta se oba vrnili v sanatorij. Ko sta prišla do glavnega vhoda v poslopje, je stal tamkaj majhen, siv avto.

»Aha, naš padar!« je že tu! je dejal komisar Fuchs. »Prav lepa hvala za vašo ljubeznivo pojasnila, gospodična Martin! Mislim, da se bom moral še enkrat povrniti semkaj. Gospod Hornby je videti prav pameten mož. Torej ne boste pozabili na obljubljeno knjigo, kajne?«

Nato sta se poslovila. Ko je komisar Fuchs stopil v sobo, kjer je ležala umrla gospa Petersen, je dr. Richter ravno kar pospravil svojo ročno torbico. Snel si je z nosa očala in dejal komisarju:

»Tokrat so nas klicali brez potrebe. Natančno sem pregledal umrlo in ugotovil, da je umrla za srčno kapjo. — Se boste vrnili v mesto z menoj, gospod Fuchs?«

»Gospoda, ali vama lahko ponudim majhno okrepčilo?« — je tedaj vprašal profesor Lornssen, ki je stal v bližini okna. »Zelo sem vama hvaležen, da sta tako nagle prišla, da spravimo s sveta to mučno zadevo. Mislim, da sedaj lahko vse pripravimo, da gospe Petersen...«

»Da,« je odgovoril Fuchs zamišljeno. »Umrlo sedaj lahko pokopljete!«

Takrat se je začel iz kota sobe globoko oddih. Tamkaj je stal s prekritimi rokami na prsih dr. Warren Nad njegovim belim plaščem se je svetil njegov bled obraz. Fuchs ga je pazljivo gledal in zdelo se je, kakor da se mladi zdravnik njegovim pogledom umika.

»Najlepša hvala za vaše povabilo, gospod profesor, toda midva se bova morala sedaj vrniti v mesto. Ni pa seveda izključeno, da se kmalu spet povrnem,« je dejal komisar Lornssenu.

»Ali je še vedno kaj nejasnega na celi stvari?« je začuden vprašal profesor.

»Ne ravno nejasno, vendar... No — saj bomo še videli!«

Profesor Lornssen ga je gledal, vendar je molčal.

»Sedaj se bom pa zaupal vaši stari škrtici, gospod Richter!« je dejal komisar policijskemu zdravniku. »Se prej pa moram urediti neko malenkost. Torej — pozdravljeni, gospodje!«

Fuchs ni segel v roke ne profesorju Lornssenu ne doktorju Warrenu, pač pa je z obojem pomežiknil zdravniku Richterju in odšel iz sobe.

»Glejte, da ne bom predložil čakal na vas, gospod komisar!« je zaklical zdravnik Richter za njim, toda ta mu ni odgovoril.

Komisar Fuchs je še enkrat potrkal na vrata pri inženirju Hornbyju. Inženir mu je odprl takoj. »No — ali je vse v redu, kakor sem vam rekel že prej?« je vprašal policijskega komisarja.

Kriminalni uradnik je stopil za njim v sobo. »Ali nameravate ostati še dalje tu?« je vprašal Fuchs Hornbyja brez kakšnega uvoda.

»Najmanj tako dolgo bom ostal v sanatoriju, dokler moje tete ne pokopljemo.«

»Po mojem mnenju to ne bo dovolj dolgo.«

»Kako mislite to?«

»O celi stvari sem še enkrat razmišljal. Kot vse kaže, so stvari take, da kriminalna komisija nima vzroka poseči v to reč. Dejaj sem: Kot vse kaže! Vendar je tu še nekaj stvari, o katerih bi se izplačalo, da o njih razmišljamo.«

»Ah! Ste torej dognali, da ni vse v redu?«

»Najprej bo treba pogledati, kako izgleda testament, ki ga je napisala vaša gospa teta. Prosim vas, pokličite po telefonu notarja Schröderja in ga vprašajte, če je oporoka shranjena pri njem. Ko bomo to listino prebrali, bomo vedeli več kot danes.«

In če notar o tem ne bo nič vedel?«

»Vsekakor poskusite svojo srečo! Če ne boste nič izvedeli, potem si boste kvečjemu očitali, da ste enkrat zastoj klicali po telefonu. Mogoče pa je še vedno, da dobite od notarja kak napotek glede zapuščine vaše gospe tete.«

»In kaj ste zvedeli pri gospodični Martin?« je vprašal inženir z nape- tim obrazom.

»Nič posebnega! Obljubila mi je, da mi bo dala neki ljubezenski roman, da ga preberem.«

»Kako ste rekli?«

»Neki ljubezenski roman mi bo dala s seboj. Ti so moje najljubše branje!«

Hornby je pogledal debelega komisarja z njegovimi rdečkastimi lasmi pomilovalno.

»Zdi se mi, da včasih kakšno stvar težko razumem,« je dejal inženir. »Kdaj se bomo spet videli?«

»Če vam bo dolgčas po meni — ali če se bo kaj zgodilo, potem me pokličite po telefonu. Tukaj imate moje telefonsko številko. Domov nimam rad, da mi kdo telefonira — hočem se spomniti!«

Martina je stala ob oknu svoje sobe in čakala, kdaj bo slišala iti komisarja po stopnicah. Potem je vzela knjigo, ki je še vedno ležala pod kupom ilustracij, in pohitela z njo za komisarjem Fuchsom.

»Upam, gospod komisar, da boste preživeli ob tem ljubezenskem romanu pred spanjem nekaj prav prijetnih ur!« se mu je nasmejala, ko je komisar vtikal knjigo v žep svoje suknje.

»Ali znate ravnanj z revolverjem?« jo je namesto odgovora vprašal Fuchs. Takrat pa je z obraza Martine izginil smeh.

»Pa menda ne mislite resno, da bi bilo to potrebno?« je vprašala brez sapa.

»Ne, gospodična — če boste previdni! Imejte oči odprte, usta pa zaprta! Toje prav dober in cenen nasvet. Sicer se pa bova kmalu spet videla!«

Nato sta si segla v roke in se poslovila. Ko je Martina roko spet odmaknila, je začutila v prstih leden mraz. Še vedno je stala nepremično na istem mestu, ko je avto doktorja Richterja že davno izginil.

Nemir, ki se je zjutraj polastil vseh gostov v sanatoriju, ko se je izvedelo, da je v hiši kriminalna komisija in da gre baje za nasilni umor, se je hitro poleglo, ko so policijski ljudje brez uspeha odpovali.

Gospa Hofer je tedaj v dnevi sobi bolnikov po naročilu profesorja Lornssena vsem gostom sanatorija pojasnila, da je vsega kušljenja in nemira, ki je nastal v hiši, kriv mladi gospod Hornby, ki je ravnal zelo nepremišljeno. »Kriminalna komisija,« je rekla gospa Hofer, »je stvar s smrtno gospe Petersen natančno preiskala in ugotovila, da ni nobenega vzroka za kakšno razburjenje.«

Profesor Lornssen, ki je bil zlasti pri vseh damah zelo priljubljen, je imel še posebno zadoščanje pri tem, da noben bolnik ni zapustil sanatorija. Hornby je tisti večer dejal, da bo svoje bivanje v sanatoriju podaljšal. Odradil je vse potrebno, da bodo njegovo umrlo teto prenešli.

Telefoniral je tudi notarju in od nje izvedel, da je testament gospe Petersen shranjen pri sodišču. Izjavil je, da ga bo tamkaj zahteval.

(Dalje prihodnje)